Kaina 20 Pf.

Nr. 5 (1219) Vilnius, 1944 m. vasario 5 d.

LIETUVIŲ KARIŲ SAVAITRAŠTIS

Eina nuo 1919 m.

LEIDŽIA LIETUVOS ŠAVAISIAUGOS DALIŲ ŠTABAS; Vyr. redaktorius *Vyr. Simas Umbonas;* Redakcijos ir administracijos adresas: Vilnius, Jezuitų g-vė Nr. 3; telefonas per lietuvių kariškę Vyr. redaktoriaus — 22; redakcijos ir administracijos — 24. Spauda: Kauen - Wilnaer Verlags - und Druckerei G. m. b. H Wilna, St. Annenstr. 2, Ruf 15-66.

KOVA DĖL EUROPOS

Fiurerio kalba valdžios pėdėmino sukakties proga

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ, I. 30. Šeimadienį valdžios pėdėmino metinės proga Fiureris iš savo vyriausiosios būstinės pasakė kalbą vokiečių tautai, kurios svarbiausias vietas čia paduodame.

Penktasiais šio didžiojo karo metais šios pasaulinės kovos priežastys, taigi, ir josios prasmė bei tikslas jau niekam negali būti nealiūkis. Juk tas laikas, kuomet galėjo dar ginčytis, kad ir ši kova tarp Anglijos sukeltos riaušės Europoje, riekiant nusilpninti kontinentą ir tokiu būdu palaikyti jėgų lygsvarą britų imperijos naudai, jau seniai praėjo. Tie, kurie nuo 1936 metų Londone planingai kurstė į karą, šiandien iš varovų tapo varomaisiais. Tos dvasios, kuriomis jie ženti britų procesiją ir ši kartą galvojo pasinaudoti, praaugo savo viešpačius. Vieškiai nežiūrint to, kaip ši kova paibaigtų, Anglija savo role kontinente jau galutinai yra suvaidinusi. Klausimas jau nėra tas, ar šiandieniniame kare tenoji jėgų lygsvara bus išlaikyta arba ne statytja, jis skamba taip: Kas bus Europos pėdėmino Europoje dominuojantti jėga? Arba Europos tautų šeima arba bolševiškiasis kolosas. Pirmasis atvejis taikos yra pranašaus tik tuomet, kai Vokietija ši karą, kuris yra kova ne vien dėl jos pačios, bet ir dėl visos Europos, laimės. Kitu atveju nugalėtoju būs Sovietų Sąjunga.

Tam tikrų angių laikraščių pastabos, kad Rusija, esantiaisi nugalėjusi Vokietiją, jau seniaisi pretaksto toliau siekrbtis | Europą ir todėl pasitenkintų vokiečių tautos auklėjimu, t. y., išmaišinimu, — yra tokiapat fyrlėjimas, kaip kadaiseis Europos, kaip ir kitas, kad enkščiau negu šis karas bus baigtas, Anglija nieko nelauksiama tuojau savęs tiktis kovoms su rusai kad vokai priėš Sovietų Rusiją. Juk pirma, šių tautų grumtynių nugalėtojas neleis, kad jam tikslus nustatęsčių britų laikraščių rašėvos o antra, bolševizmo pergalės atveju liūdnas Europos likutis vargu ar kovotų toliau Anglijai vadovaujant prieš Europą, tuomet užvakpatau. Jantį Europos — Azijos kolosą Sovietų Sąjungą, juo labiau, kad tokios kovos karinės perspektyvos gal šių laikytų šviesesnės, tik vieškai bukaprotis. Be to, juk kiekvienas europietis žino, kad tokiu atveju, gal būt, laikinai dar išlikęs maža. Vakarų Europos, valstybės liūtai turėtų tikrai garbės, panašiai kaip imperijos kanadiečių, australiečių, zelandiečių, pietų afrikiečių karliomonės nelaimė, kad vien tiktai kraujo naštą kovoje dėl britų dominavimo išlaikymo ir tam, kad apsaugotų jų pačių žmonių gyvybes.

Todėl viena yra vieškai aišku, šioje kovoje Europa ir Vokietija vienas laimėtojas ir juo bus arba Vokietija arba Sovietų Rusija! Vokietijos pergalė reiškia Europos išsaugojimą, o Sovietų Rusijos pergalė — josios suniekinimą. Tai yra, kaip sakyta, taip aišku, kad tai turėtų gerai žinoti visu pirma ir kiekvienas neprišiekė sukvaišęs anglas. Vokiečiai tuo tik dėlto su tikrai britiškai veidmainiškumu nuduodama, kyg kad gelėtų būti ir kitaip, tai tatai daroma tik pyktyje ir todėl, kad karo nuskaitėsiai Londone jau nebemato galimybės, kaip jie galėtų išsipainioti iš savo pačių nuregztų pinklių, o ypatingai kad jiems ir vidinės politinės aplinkybės kelią atgal jau atkirto ir dirigentai bei vorovai žydai. Todėl, Anglijai ir JAV iš viso jau nėra klausimo, ar jos ir šiandien galės pačios norėti galės kovoti su bolševizmu, tėra tik klausimas, ar jos palėgs atsigintį bolševizmo savo pačių šalyse.

Ko tačiau Europai reikia šiuo tiko tenka laukti iš britų pažadų padėti, puikiai parodo angliš-amerikiečių laikysena lenkų, suomių, Baltijos valstybių bei visos Pietryčių Europos likimo atžvilgiu.

Besąlinėkais garantijų pažadais, būk tai norint padėti Lenkijai, ji valstybė savo metu buvo sukursiyta | karą prieš Vokietiją. Melagingai tvirtinant, jog reikia gelbėti kitas valstybes nuo Vokietijos, joms buvo primesti pagalbos paktai, o dabar, pasigaunant tokių pat melagingą frazinį, visi šie kraštai šiandien palėkami savo likimui ir pasukojami. Jie tačiau turi būti parduoti ne todėl, kad, gal būt, kiekvienas peskiras anglas to nori, bet todėl, kad Anglija yra nepajėgi bolševizmo pergalės atveju sutrukdyti šią įvykių raidą. Ne vien tiktai; dar ir todėl, kad jie netgi negali savo pačių bolševizmu užsikrėstusios opozicijos akivaizdoje atstovauti etiokią politiką, jau nekalbant apie tai, kad ją sėkmingai galėtų įgyvendinti. Be to, kiekviena valstybė, kuri, kaip Anglija, vieną kartą atsidavė žydijai, ankščiau ar vėliau žus nuo šio marao, nebent ji paskutinę minutę dar susigriebtų ir prievartai paėstintų žus baisertas iš savo kūno. Manyti, kad galima būtų rasti taikų sugyvenimą ar bent savo interesų suderinimą su šios tautų destrukcijos fermentų interesais yra ne kas kita, kaip tiketis, kad žmogus kūnas galėtų nuolat asimiliuoti net maro bacilas. Todėl Europos valstybių gelbėjimo ir tokiu būdu Europos išgelbėjimo klausimas yra toks klausimas, kurį gali išspręsti tik nacionalsocialistinė vokiečių tauta bei josios ginklūotosios pėlėgos ir josios sąjungininkės valstybės. Jei taip, tai pasiseks sukurti valstybę, kuri ne tik vidine, bet ir išorine galia galės įvykdyti tą Europos misją, kurią kartą senovėje atliko graikai prieš persus, Roma prieš pūnus, o vėlesniais šimtmečiais pėrsai prieš Vakarai prieš įsiveržimus iš Rytų.

Kas tik didžio nuo to laiko buvo atliekta, nacionalsocialistinės revolucijos darbų viršūnėje yra, be abejo, vokiečių tautos bendruomenės sukūrimas, kitek atsargus, tiek ir ištverningas kada tai buvusios klasių valstybės pereformavimas | naują socialistinį organizmą kaip tautinę valstybę, nes tik tuo vokiečių Reichas pasidarė nepriėinamas jokiems bolševikų infekcinėms bandymams. Istorija kada tai laikys didžiausiu laimėjimu tai, kad šai didžiulei valstybei pasiseką sukurti ir prevest socialinę revoliuciją, visai kai nenaikinant tautos turtų ir nevarčant senųjų luomų kūrybinės galios, pasiekiant viską viešiškai suvaidinę. Nacionalsocialistinė revoliucija tačiau ryžtumu ir konsekventiškai tęs šitą vystymosi eigą ir toliau. Turptautinės žydijai, taip pat, nebus duota jokios galimybės vidinės grauzti mūsų tautos kūną.

Nacionalsocialistinę bendruomenę todėl reikia jau dabar laikyti nepalaužiamu Europos išsilaisvinimo centru. Nes tik ta valstybė, kuri savo pačios viduje yra visiškai laisva nuo asocialių ligos šaltinių, gali ir išorinai bolševizmui drąsiai prieštinti. Žydai didžiulėj mūsų valstybėj netekto bet kokios galios. Nusikalte karu prieš nacionalsocialistinę Vokietiją, jie padės išplatinti nacionalsocialistinės revoliucijos minties ir kitas tautas privesti prie šito klausimo pakėlimo ir konkretaus jo sprendimo. Ši kova per tuos keleta metų tautoms atvers akis žydų klausime ir padės suprasti, kad nacionalsocialistinės atsakymas ir jų pasižėnimui imtos priemonės yra ne tik savaime suprantamos, bet ir sektinos. Pasaulinės istorijos ginčo dydis yra taip didelė ir proto taip naiviškiai plačiai galvoti ir elgtis. Iš karių ir karo belaisvių milijonų išaugs milijonai toko supratimo proto ir elgesio.

Kad šitų grumtynių gale stovės Vokietijos, tuo pačiu ir Europos pergalė, prieš jos nusikalstančius Europėjėjus ir Vakarų ir Rytų — kiekvienan nacionalsocialistui yra tai ne tik jo tikėjimo įsreiškimas, bet ir vidinis tikrumas kaip visos ligšiol kovojusios tautos. Šią pergalę šiandien garantuoja ne tik karai fronte, bet ir kovotojai Tėvynėje.

Kad ir kažin kaip šėitų ir kaukšėtų vėtra aplink mūsų tvirtovę, vaistelė vieną gražią dieną ji nutils, kaip ir kiekviena perkūnija, ir tuomet iš tamsių debesų nušvis saulė tiems, kurie tvirtai ir nepajudinamai, šio dalmi ištikimi savo tikėjimui, atlikę pareigą. Dėl to, juo didesni rūpesčiai šiandien, juo gausiau kada nors Visagalis svers, spręs ir apmoks darbą tų, kurie prieš visą priešų pasaulį ištikimai savo laisvę ginė vėliava ir nepalūžę nešė pirmyn.

Dėl to, nežiūrint visų mūsų priešų vėliavų, šita kova ves | didžiausią Vokietijos Reicho pergalę.

Palauks karo pabaigos

BERLIN. (NL). Laikraštis „Bund" rašo, kad kai galutine santykių tarp Sovietų Sąjungos ir Sveicarijos suregulavimo teksą palaukti karo pabaigos. Santykius būsią galima be jokių svyravimų užmegzti, sudarant ekonomine sutartį.

BERLIN. (NL). Rooseveltui spaudžiant, Argentina nutraukė diplomatinius santykius su Vokietija ir Japonija.

TREČIEJI METAI RYTUOSE

J. Itn. J. ŠLIAPAS *)

Ten slenka vaiduoklikos rogės, žlimenio ežero sniegais, zrūmodamos mums savo plačiomis uksi. mot ir ne vėjo atkurais nušnot. ka nuo žemės paviršiaus. Bet ne. Jos pasuko lėsnyn baro kryptim, mums dar nė šiurlo neišovus. Giliu sniegu kiampodame pakrantėmis taliau, suprakaitavę, neidami ginkės ir municiją. Sustojam palisėt. Prakalio laiai vieda ledu, o drabžiai — ragais. Šaltas vėjas ir sniėja veidą, bučinodamas sustingusias lūpas.

Priekyje kaimas. Didelis, rusiškas kaimas. Kaišiodami gatves iš sniego iškrausto duobių, žiūrime link jo, stebėdami gaisrų pašvaistes ir klausydames granatų griaudimo. Bolševikai lakšto su kibirais rankose, vandenis, stengdamiesi persinti degančias trobeles ir ilgais kabliais ardydami sienojus. Ar je laužia, kad mūsų šėtrės šviečianči geležiniai ir tyko tikstant žiūrėjus jų gyvybių? Sviedinial šviūpia per galvas, mūsų kulkosvaidžių šūvių palydimi. Dabar, kada ugnies liežuviai gaudėjo raitvėta nuo žemės grindžiuose įrengtų bunkerių angas, laikas šokt iš paįnodavusio nuo dūmų ir degėsių sniego ir kibi ketai besiplaukti priėšs. Pulam.

Sviedinių iškraustyme kalnelyje stovi kelioliika kryžių. Draugai padėda prie jų minėtų mupinta šešiosiantį vakarą tautinėmis spalvomis ir Tėvynės padėkos žodžiais papuošta. Kapai tyli. Tylime ir mes. Kas lyyke? — liudija artėjęs kanonada, dar tebegrūstinių prieš tavonų masė ir valtojančių šanksmai.

Iš kairės ir dešinės, iš priekio ir iš užpakalio vaiduoklisai griaudinas. Arkliai karpo ausis, lyg norėdami nugirst, kur dar nėra kautynių trukšmo, ir šuolais spaust ton pusėn. Mes tvirtai žirgus bilsdami, pratart viemas kitam paprašėsiusią stinės revoliucijos minties ir kitas tautas privesti prie šito klausimo pakėlimo ir konkretaus jo sprendimo. Ši kova per tuos keleta metų tautoms atvers akis žydų klausime ir padės suprasti, kad nacionalsocialistinės atsakymas ir jų pasižėnimui imtos priemonės yra ne tik savaime suprantamos, bet ir sektinos. Pasaulinės istorijos ginčo dydis yra taip didelė ir proto taip naiviškiai plačiai galvoti ir elgtis. Iš karių ir karo belaisvių milijonų išaugs milijonai toko supratimo proto ir elgesio.

Kad šitų grumtynių gale stovės Vokietijos, tuo pačiu ir Europos pergalė, prieš jos nusikalstančius Europėjėjus ir Vakarų ir Rytų — kiekvienan nacionalsocialistui yra tai ne tik jo tikėjimo įsreiškimas, bet ir vidinis tikrumas kaip visos ligšiol kovojusios tautos. Šią pergalę šiandien garantuoja ne tik karai fronte, bet ir kovotojai Tėvynėje.

Kad ir kažin kaip šėitų ir kaukšėtų vėtra aplink mūsų tvirtovę, vaistelė vieną gražią dieną ji nutils, kaip ir kiekviena perkūnija, ir tuomet iš tamsių debesų nušvis saulė tiems, kurie tvirtai ir nepajudinamai, šio dalmi ištikimi savo tikėjimui, atlikę pareigą. Dėl to, juo didesni rūpesčiai šiandien, juo gausiau kada nors Visagalis svers, spręs ir apmoks darbą tų, kurie prieš visą priešų pasaulį ištikimai savo laisvę ginė vėliava ir nepalūžę nešė pirmyn.

Dėl to, nežiūrint visų mūsų priešų vėliavų, šita kova ves | didžiausią Vokietijos Reicho pergalę.

J. Itn. J. Šliapas

Ten slenka vaiduoklikos rogės žlimenio ežero sniegais, zrūmodamos mums savo plačiomis uksi. mot ir ne vėjo atkurais nušnot. ka nuo žemės paviršiaus. Bet ne. Jos pasuko lėsnyn baro kryptim, mums dar nė šiurlo neišovus. Giliu sniegu kiampodame pakrantėmis taliau, suprakaitavę, neidami ginkės ir municiją. Sustojam palisėt. Prakalio laiai vieda ledu, o drabžiai — ragais. Šaltas vėjas sniėja veidą, bučinodamas sustingusias lūpas.

Priekyje kaimas. Didelis, rusiškas kaimas. Kaišiodami gatves iš sniego iškrausto duobių, žiūrime link jo, stebėdami gaisrų pašvaistes ir klausydames granatų griaudimo. Bolševikai lakšto su kibirais rankose, vandenis, stengdamiesi persinti degančias trobeles ir ilgais kabliais ardydami sienojus. Ar je laužia, kad mūsų šėtrės šviečianči geležiniai ir tyko tikstant žiūrėjus jų gyvybių? Sviedinial šviūpia per galvas, mūsų kulkosvaidžių šūvių palydimi. Dabar, kada ugnies liežuviai gaudėjo raitvėta nuo žemės grindžiuose įrengtų bunkerių angas, laikas šokt iš paįnodavusio nuo dūmų ir degėsių sniego ir kibi ketai besiplaukti priėšs. Pulam.

Sviedinių iškraustyme kalnelyje stovi kelioliika kryžių. Draugai padėda prie jų minėtų mupinta šešiosiantį vakarą tautinėmis spalvomis ir Tėvynės padėkos žodžiais papuošta. Kapai tyli. Tylime ir mes. Kas lyyke? — liudija artėjęs kanonada, dar tebegrūstinių prieš tavonų masė ir valtojančių šanksmai.

Iš kairės ir dešinės, iš priekio ir iš užpakalio vaiduoklisai griaudinas. Arkliai karpo ausis, lyg norėdami nugirst, kur dar nėra kautynių trukšmo, ir šuolais spaust ton pusėn. Mes tvirtai žirgus bilsdami, pratart viemas kitam paprašėsiusią

*) Autorius š. m. sausio 20 d. didvyrio mirtimi šuvo Rytų fronte.

LIETUVIŲ REPATRIACIJA IŠ RYTŲ

Ponas Generalinis Komisaras Reicho Komisarui Rygoje sutikus, šiomis dienomis pranešė Lietuvos savivaldos organams, kad vis lietuviai, gyvenę užimtoje Rytų zonoje, sąlygi grįžti į Lietuvą.

Pasinaudodamas šiuo leidimu, Prisiaukęs Generalinis Tarėjas gen. F. Kubiliūnas lietuvių grįžimo pavedė atlikti Vidaus Reikalų Žaidybos Visuomenės Reikalų Departamentui (Kaunas, Gedimino gt. 29, III a. 54 kamb.) kuriuose jau pradėti plėmiesi pasirengimai darbai.

Šis didelis ir atsakingas darbas negalės apsieiti be plačiųjų visuomenės sluoksnių paramos. Pirmiausia tuo kuriuose turi susidoperti tie ir šeimyna, kurių artimieji arba giminės gyvena dabar užimtose Rusijos žyrtose. Jie šį ankstu turi pasirengti tai paramai, kurios iš jų gali būti pareikalauta.

Daugelis lietuvių atsidūrė Sovietų Rusijoje, pabėgdami iš Lietuvos per paskutinius ir ypač pastarąsis, tam karui pasibaigus, grįžti Lietuvon anksciau nedarė jokių valsių ir šie buvo priversti lieus metus gyventi bolševikiškoje veriaje. Dabartinam jų suvižiūnui, už kuri jie tikrai bus dėkingi, daugiausia gali padėti ji giminės, turi tiesiu ašjes ir gyvenančiais vieta. Jų šeimos suėdėti ir t. t.

Vykdant šią lietuvių repatriacija, bus sudaromos atlinkamos komisijos, kos vyks i tas vietas, kurioje pasirodys daugiausia gyvenančių grąžintinų lietuvių. Su vietos vokiečių organais komisijos atlikę visus reikalingus formal unus. Komisijų veikimo pagrindą sudarys tie pranešimai, kuriuos jos rans Lietuvoje, nes jos grupuojant galima bus susidaryti pirmąją apytikrį vaizdą apie lietuvių apgyventas vietoves.

Lietuvoje gauti pareiškimai pus tiriami grąžinimo lietuvio gyvenamoje vietoje. Komisijos taip pat priimins pareiškimus ir iš asmenų, kurie jems dirbant savo darbą, ra-sis užtvaro grįžti ir įrodys, kad turi šiam grįžimui teisių.

VISUOMENĖS REIKALŲ DEPARTAMENTO DIREKTORIAUS ATSIŠAUKIMAS Į LIETUVIUS KARIUS

BRANGŪS KARIAI!

Atkakliai besigrumdami su bolševizmu Rusijos plotuose, kartkartėmis jūs susidurvot su jėgomis gyvenančiais lietuviais. Buvo atsitikimų, kad jūs užėdavote žūtisus lietuvių gyvenamus kaimus.

Tvairiais laikais ir jie buvo apleidę savo Tėvynę ir ilgus metus kentė bolševikinę vergutę. Jūs geriau negu kas nors kitas, žinote viją ir troškimus grįžti į Lietuvą. Dabar žūsus troškimus galima įgyvendinti. Reicho Komisarui Rygoje sutikus, jau pradėti tarpininkai darbai grąžinti lietuvius į jų Tėvynę.

Jūs žinote, kur lietuviai gyvena, todėl skubiai praneškite apie tai Visuomenės Reikalų Departamentui (Kaunas, Gedimino 29). Taip pat painformuokite Rusijos plotuose gyvenančius lietuvius, kad jie rengtųsi grįžti Lietuvon.

Pranešdami apie lietuvius, nuordykite tikslią jų gyvenamąją vietą ir jei galima bent apytikrį asmenų ar šeimų skaičių.

JONAS KRIŠČIŪNAS
Visuomenės Reikalų Departamento Direktorius

TVAIRČIAUSIEJI BENDRUOMENĖS KULIŲ ŽAIDYBOS KLUSNUMAS IŠ DRAUGIŠKUMAS. ŠIE TRYS PAGRINDINIAI REIKALAVIMAI NUSTATO DYNASIA. UGDOMĄ DARBO TARNYBOJE.

KONSTANTIN HIERL

Frontas Tėvynė

KARIŲ ŠEIMŲ GLOBA

Lietuvių karių ir jų šeimų globos komitetų veiklos nuostatuose yra nurodyta, kad šie komitetai turi pat turi rūpintis ir Tėvynėje pasliukusiomis karių šeimomis.

Karių šeimų globa vykdoma griežtai priešinantis gyvenamųjų vietos principe. Kąip žinoma, kiekviena valsčiuje, apskrityje ir pirmaeilėjame mieste veikia vietinis karių ir jų šeimų globos komitetas, kuris turi globoti visas globos reikalingas karių šeimas, gyvenančias tojo teritorijoje.

Karių šeima, iškilus bet kuriam reikalui, gali drąsiai kreiptis į savo gyvenamosios vietos karių ir jų šeimų globos komitetą. Šie komitetai yra įpareigoti pagal turimus įstatymus suteikti pasalpų reikalingas karių šeimas. Tinkamos pasalpos skirstomos atsižvelgiant į prašančios kario šeimos gausumą, mėstiagine padėtį ir į maitintojo nebuvimo faktą. Taip pat žiūrima, ar nėra šeimoje kitų darbingų asmenų, kurie galėtų kario šeimą maitinti arba jos gyvenimą palengvinti.

Be pasalpų formos teikimos pinigine pasalpa kuri turėjo pasiduoti dalimi prikiauso nuo vietos gyventojų dosnumo ir komitetų veiklumo. Komitetai ir kitokiais būdais remia šeimas. Kai kuriose komitetuose (pv., Vilniaus miesto komitetas, nemokamai išdalijo karių šeimoms darbovių. Siaulių miesto komitetas atlinkamoje pasipūtęje, atsižvelgė karių šeimoms maiką ir miško, rūpinasi išgauti papildomus vergalinės medžiagos ir svalynės kontingentus ir t. t.

Kaip žinoma, kiekvienas apskrities ar pirmaeilio miesto komitetas globoją atskirą lietuvių karių batalioną. Tas kitas kai tam daug progos galvoti, kad batalijona globos apskrities ar miesto komitetas turi globoti ir to batalijono karių šeimas tiš tiek kun jos begyvenčia. Dėl to kai kurie kariai kreipėsi į to batalijona globojantį komitetą, prašydamai vienokios arba kitokios paramos savo šeimai, gyvenančiai kitą apskrities ar miesto rajone.

Vyriausias Lietuvių Karių ir jų Šeimų Globos Komitetas išaiškino, kad kiekvienas karys, prašydamas kokios nors paramos savo šeimai, turi kreiptis tik į komitetą tos vietos, kurioje yvena jo šeima. Geriausia tokiu atveju kreiptis į vietos apskrities komitetą, kad nėra kas jų apskrityje, arba į miesto komitetą, jei šeima gyvena pirmaeiliame mieste.

Kiaidingai galvoja tie karius, kurie yra išblaškyti ne lietuviškoje dalijuose. Jie skundžiasi Vyriausiam Lietuvių Karių ir jų Šeimų Globos Komitetui, kad nėra kas jų šeimąs globoją. Nuskriauisti šiuo atvėju gal ir galėtų jaustis patys šie tvairiouse svetimuose dalijuose išblaškyti lietuviai, kad neturi tiesioginių globėjų. **Globos atveiliąu lie** priklauso Vyriausiam Komitetui, jaušiau ju šeimas globoja ir turi globoją Kaune esantis Vyriausias Komitetas ir jo globos ir yvena. Šie komitetai turi be jokių išimčių globoti šeimas visų tų yyrų, kurie arba kaip kariai tiesiogiai dalinosiu ar tiesiogiai karo talkininkai, arba kaip savanoriai vokiškuose dalinuose atlieka karo pareigą. Savaime aišku, kad prie jų priskirti ir visi statybos batalionų vyrai.

Ligšiolinė praktika parodė, kad karių šeimos daugeliu atvejų visai neišmano, kaip gali ginti savo teisėtus interesus ir reikalauti iš kitų tokios globos. Negalėdamos gauti, kas joms teisėtai priklauso, tokios šeimos pasitenkina paskiausdamos laišku savo maintintojo esančiam fronte. Todėl bitta labai naudinga, kad kariai iš savo pusės painformoutų savo šeimas, jog jos kiekviena globos pasalpa, kuriąsi ji žiūrima, ar nėra šeimoje kitų darbingų asmenų, kurie galėtų kario šeimą maitinti arba jos gyvenimą palengvinti.

Be pasalpų formos teikimos pinigine pasalpa kuri turėjo pasiduoti dalimi priklauso nuo vietos gyventojų dosnumo ir komitetų veiklumo, komitetai ir kitokiais būdais remia šeimas. Kai kuriose komitetuose (pv., Vilniaus miesto komitetas, nemokamai išdalijo karių šeimoms darbovių. Siaulių miesto komitetas atlinkamoje pasipūtęje, atsižvelgė karių šeimoms maiką ir miško, rūpinasi išgauti papildomus vergalinės medžiagos ir svalynės kontingentus ir t. t.

Kaip žinoma, kiekvienas apskrities ar pirmaeilio miesto komitetas globoją atskirą lietuvių karių batalioną. Tas kitas kai tam daug progos galvoti, kad batalijona globos apskrities ar miesto komitetas turi globoti ir to batalijono karių šeimas tiš tiek kun jos begyvenčia. Dėl to kai kurie kariai kreipėsi į to batalijona globojantį komitetą, prašydamai vienokios arba kitokios paramos savo šeimai, gyvenančiai kitą apskrities ar miesto rajone.

Vyriausias Lietuvių Karių ir jų Šeimų Globos Komitetas išaiškino, kad kiekvienas karys, prašydamas kokios nors paramos savo šeimai, turi kreiptis tik į komitetą tos vietos, kurioje yvena jo šeima. Geriausia tokiu atveju kreiptis į vietos apskrities komitetą, kad nėra kas jų apskrityje, arba į miesto komitetą, jei šeima gyvena pirmaeiliame mieste.

Klaidingai galvoja tie karius, kurie yra išblaškyti ne lietuviškoje dalijuose. Jie skundžiasi Vyriausiam Lietuvių Karių ir jų Šeimų Globos Komitetui, kad nėra kas jų šeimąs globoją. Nuskriauisti šiuo atvėju gal ir galėtų jaustis patys šie tvairiouse svetimuose dalijuose išblaškyti lietuviai, kad neturi tiesioginių globėjų. **Globos atveiliąu lie**

ROZA — Lietuvaitė

Rozos motina sena, apie 50 metų amžiaus moteris. Mes ją pirma karta sutikome beverkiančią kareivinių kiieme. Ji rymojo ant pietrobio turekliu, jsisupus į raudonus kailinius, ir vis kartojo:

— Ai, ai, Dieve mano, aš vėl girdžiu lietuviškai kalbant.

Vyrai ją paėmė už rankų ir išvedė į kareivines. Ji su mumis buvo tokia laiminga, ivy savo vaikų būry.

Senutės veido raukšlėse atbudo jaunystės dienų skaistus raudonumas, jos mėlynos akys buvo dideles ir žavios, kaip mergautinais laikais.

Ji sveikinosi su kariais karštai ir iš širdies. Ilgai ji neišlėpė lietuviškai, kiekvieną savo gimtosios kalbos žodį įkrė su metle ir džiaugsmu, vis kartodama:

— Ak, Dieve mano, kokia aš laiminga tarp savo brolių. Ak, vaikai, kaip man gera su jumis. Sakykite, gal kurys esate iš Žemaitijos, gal žinote mano gimtuosius Siauliukus?

Tačiau ne vienas iš mūsų nežinojo Siauliukų, to mažyto kaimelio Siauliųjų apskrityje, kurio senutė taip ilgėjosi ir verkė.

— Ak, tie mano Siauliukai, — sakydavo ji, — aš ten gimiau ir augau, aš, rodos, matau ir ta mažąjį savo tėvų namelį, pažiūru ir tuos kalnelius, kuriuose ruginis pioviau, žalią ežią siedojau. Ak, vaikai, kaip gražioji Lietuva, ir Siauliukus, juk ten dar tebegyvena mano tėvai, brolai ir seserys. Prie bolševikų daug vūpinausi — leidinko negavau. Gal dabar paleisktų. Dieve, kaip aš būčiau dėkinga.

Senutė mes mylėjome, kaip tikra savo motina. Kiekvieną dieną, anot jos, ji atbėgdavo mūsų patiūrėti, aplankyti. Jos ją apsėdavome ratu, o ji mums pasakodavo įvairius savo pergyvenimus iš Didžiojo karo ir bolševikinio siautėjimo laikų. Jos gyvenimas buvo kupinas vargo ir nepasisekimų. Ji jaunamę amžiuje atkėjdo į Rusiją su kitais lietuviais, kaip kaimo kumelė, kurioje likimas vėliau išblaškė ją nuo Volgos Rusijoje — Stapus ir anapus Uralo.

— O dabar ir vėl karas, — sako senutė, — jis toks nuožmus ir kietas. Likau be pastogės be pamos. Ak, vaikai, kaip sunku tarp svetimųjų. Bet jūs man padėsite, ar ne tiesa — juk mes esame tos pačios tautos ir kalbos žmonės.

Roza mes pažinome tuojau po jos atsiųstosios žinutės mūsų kareivinėje.

Žvirgina jauna, tačiau jos veidas buvo trupučiuką vyriškas. Žiūrint iš profilio, ji priminė romėnų karelvį. Apie Lietuvą Roza žinojo tik iš savo motinos pasakojimų. Tiesa, iš savo motinos ji mokėsi lietuvių, daug kartų aplietė ašaromis, bet jie buvo senį, kaip ir pats jos motinos amžius. Kareivėjai jems pasakodavo apie savo šiuo laikų gyvenimą Lietuvos gyvenimą, apie gyvenimą, kurio senutė nebuvo pažinti. Visa tai buvo labai graži pasaka, saldi svajonė, palygintė su gyvenimu bolševikinėje Rusijoje.

— Niekad man neteks pamatyti Lietuvos, — sakydavo Roza, — mėgnes ten niekas nepriimas, lietuvaitė nevadins. Aš juk Rusijoje gimiau, lietuviškai mažai temoku. Atėjūne, bolševikinė šnipė, nevadinsi.

— Ai, Dieve mano, argi teisybė šneka Roza, — kreipėsi į mus senutė, — nejaugi ji nelituvaitė.

— Ne, mamyte, Roza yra lietuvaitė — sakydavo kareivai. — Abidvi vaičiuosite į Lietuvą ir ten jūs būsite gražiai priimtos.

— Ko? — Argi aš lietuvaitė? — džiaugėsi Roza. — argi aš tikrųjų aš tokia laiminga.

— Taip, Roza, tu lietuvaitė, tu esi laiminga.

Roza jautėsi daugiau negu laiminga. Viltis, kad ji galės važiuoti į Lietuvą, i savo motinos gražią tėvišką, tai kovojant su bolševikiškuosiu ilgesiu, kaip didelė mieto graži sodą su tvenkiniais ir gulbėmis, kurie taisė smėlių nuo Volgos vandenų sudėtą pilį.

— Koks džiaugsmas manęs laukia motinos tėviškėje, — sakydavo Roza, — juk ten nėra kolchozų ir bolševikų. Ak, rodos, jausčiau šalies laisvą žemę po savo kojomis.

Roza paėmė gitarą. Sveiniame jos balso virpėjime Tėvynės ilgesio dainos plaukė, kaip karkio žiedas Nemuno vilnimi.

Daug dienų prabėgo, daug buvo kalbėtasi, svajota. Motorys net ėmė ūkšėti. Ir, kada nors teks augintiji i Lietuva. Tačiau kartą žiedvi mus paliko, jos išvažiavo į tėvišką, į Siauliukus.

Prisimenu dar ir šiandien senutė stoties perone, jsisupusią į raudonus kailinius, pilnomis ašarų akimis. Ji kiekvienam ėmė už rankų, vis kartodama:

— Ai, vaikai, kaip man sunku su jumis skirtis, ai, Dieve mano, kam jūs dar čia turite pasilikti.

Ašaros veidas buvo prunkos, tačiau jos virpančiose lūpose tyr slypėjo klausimas:

— Kelin, er aš lietuvaitė, er mane prims?

Jul. Susmaras

JAUNI VYRAI, gimę 1926 metais

Tūkstančiai jūsų vyresnių draugų jau yra atlikę savo pareigą Reicho Darbo Tarnyboje. Jie susilauke dėdiausių pagyrimų ir įrodė, kad yra verti būti lietuvių tautos atstovais kuriant naująją laisvąją Europą.

Imkite iš jų pavyzdį!

Stokite į Reicho Darbo Tarnybą!

Registruokite jūsų suaugusiuosius, kurioms paskvietimas gausite.

JONIS UMBRASAS

TĖVYNĖS SAUKSMAS KARIUI

Kas nušluostys tąu kraują nuo veido,
purva dėmes ir prakaitą šėrų nubrauks?
Kas per šiurpų mirties šokio aidą, —
tavo vardą minės ir tave visad šauks?

Kas, kaip žvaigždė, per ugnį ir dūmus
tau vis šviesi ir parkritusi vėliau pakels,
nenilties tamsumėje, lyg sūnui
tavo sielon sugrubusiais pirštais pabels..?

Kas susėjusi vėliau atgaus ir sušildys,
tavo balsą per šiurpų gaudimą girdės?
Jej nę aš — tavo kraštas nuo skausmo nuvargęs
ir paklydęs, lyg erdvėj paklydus žvaigždė...

Kaip PABĖGAU iš banditų NELAISVĖS

Mūsų batalionas yra isidėstęs gana plačiame bare, užimdamas daug atsparos punktų. Mūsų vyrams sekdavo ne tik sunkiausias ir sumiesteriopai stipresniu priešiu ir visuomet priversdavo jį dideliais nuostoliais trauktis.

Mūsiškiams duotas uždavinys augoti ramiy gyventoju gėryboe ir ginti juos nuo banditų plėšimų. Banditai nuolat leškodavo būdų atkeršyti mūsiškiams ir visur slampiėdavo.

Tokia proga kartą jiems pasitaikė, kada vieno A. atsparos punkto j. pak. K. draugue su eil. P. yko parveti iš kuopos vadovietės savo atsparos punkton vyrams maisto. Palkelye juos patykojo gauja banditų, nuginklavo ir nusivedė pas save į stovyklą.

Bet tegul geriau savo ispūdžius papasakoja pats dalyvis, kuriam drąsos ir sumanumo pavyko bėgėti. Grįžes į savo dalinį jis papasakojo štai ka:

— Išvytmetį draugue su eil. P. išvykome į kuopos vadovietę parvežti savo vyrams maisto. Oras pasitaikė puikus, tad ir mudviejų nuotaika buvo gieda. Besikalbėdamos pravažiavome geroką kelio galą ir jau balgėme išlisti iš miško, kurio buvome pravažiave apie 4 km. Staiga išgirdome „halt" ir pamatėme prieš save išdygusius 5 gerai ginkluotus vokiškomis uniformomis karius. Iš pradžių maniau, kad vokiečiai. bet kada antra karta nušuko ir rusiškai: „Ruki ... (rankas aukštyn), tada supratau, kad esame galkluve į banditų nagus. Kitas lėsties nebeliko, teko pasidoti. Tuo laiku, kad toliau pamėčau su kulkosvaidžiais išsidėsėjusius dar bent apie 20 banditų.

Nuginklavo mus. Pavažiavome kiek toliau nuo kelio į mišką. Čia padarė smulkią kratą ir ką rado, viska atėmė iš mūs. Surišo štipriai užnakaly rankas ir varėsi miškais. Miškais ėjome apie 10 km. Vėliau priėjome kaimą, kur banditai iš gyventojų atėmė 6 arkliius su vežimais. Kaime išbuvome apie valandą. Valgyti mums nedavė, nor patys valgė ir gėrė. Pasijudinom toliau. Leido ir mums sėsti. Sutiktus pakelui vaišiuojančius gyventojus išmesdavo iš rogių ar vežimo ir viską pasiimdavo patys. Kurie nenorėdavo atiduoti, pagrasindavo ginklu ir apkuldavo. Taip važiavome apie 25 km. Privažiavome banditų kaimą, kur banditai šautėsi, kako namuose nes iš trobų išėję gyventojai padėjo banditams nukinkyti arklius, kurious paliko čia kaime, o mus nusivedė į stovyklą, kuri nuo to kaimo buvo miške už kokių 3 km.

Atvede prie bunkerio liepė į jį lįsti. Sulindome. Bunkeris ganė didelis ir erdvus. Ten buvo nusirengti ir gulti. Miegas neina, nors ir labai buvau išvargęs ir alkanas, nes visą dienelę — burnoj nieko netėstėjau.

Ilgyrios mintys lenda į galvą ir planuoju, kokiu būdu išgelbėti savo kailį. Tegul geriau bėgėnąti nusauna, ir leugvesnė mirtis, kaip būti kankinamam, — galvoju. Bet kaip pabėgti, kada prie tavo galvos su automatu budi banditas ir seka kiekvieno tavo judesį, o be to, bunkeri miega ir knarkia dar apie 30 banditų. Taigi iš čia oabėgti neimanoma.

Tap man begalvojant, praslinko apie pora valandų. Atėjo tie patys banditai, kurie mane paėmė į nelaisvę. Liesė rengtis ir eiti drauge su jais. — Na, — pagalvojau, — ta stėjo mane paskutinė valandėlė. Išėjome į nakties tamsumą. Nuvedė į kitą bunkerį. Čia mane kažkoks komisaras rusiškai tardė. Nors ir suprataui rusiškai, bet apsimetė, kad supratąs ir vis atsakinėdavo „neponimaju". Klausinėjo apie tai, kodėl aš išėjokes prie savo atsparos punktė buvęs, ir kur kiles ir apie kitokius karinius dalykus. Grasino sušaudyti, mušė, tačiau nieko jie iš manes neišgavo ir vis kartojau nesponimaju". Nuvedė į tą pati bunkerį ir lieė vėl gulti ir miegoti

Koks čia gali būti miegas, kai po tardymo supratau, kad su manim ie didelių ceremonijų nedarys, bet ėmokiu ar kitoku būdu ieškoję išgauti jėems reikalingų žinių. Be to, užmigti neleido nuolat į bunkeri besiankę girti banditai, kurie iš smalsumo norėjo žvilgterėti į „litovskuju sobaku" (taip jie mane buvo pakrikštėję). Banditai iš gulinčio beginklio visaip tyčiojosi ir kelkė mane šiykščiausiais žodžiais, o kitas nepasigailėdavo ir batu įspirti ir šonkaulius. Kentėjau sukandęs dantis ir dar labiau įstrigo mintis bėgti. Banditams, matyt, nebolonds man žaisti, tad paliko ramybėje.

Švintant į bunkerį atėjo keli ginkluoti banditai ir liepė nusirengti visiškai nuogam.

— Na, ves sušaudyti, — pagalvojau.

Tačiau pametė man kažkoki skudurą, kurį jie pavadino švariku. Berivelkant trūko visos siūlės. Rankovės siekė tik ikį alkūnių. Pametė tokias pat plamens kelnes, kurios buvo sulopytos kuopas ant lopo. Vėliau pametė dar kailinius ir galop užmaukšlino ant galvos bent kelių kilogramų svorio taukuota kepurė. Tikra motina manęs negražinty šitame maskaradiškame apsirengime, ne tik draugai.

Tokiame maskaradiškame kostiume mane ir mano nelaimės draugą, kuris atrodė dar liūdniau, išvedė iš bunkerio. Čia pamačiau daug ginkluotų banditų, kurious į „rotas" (kuopas) skirstė kaž koks jų leitnantas. Visa ta darbą prižiūrėjo žydas, apsivilkęs vok. aviacijos karininko uniforma, ir visą laiką davė įsakymus bei nurodymus. Pirmoji ir antroji „rota", apsikrovusios termosais, kuriose, spėjau, esama sprogstamųjų medžiagų, tuoj ėjo išžygiavimis kryptimis, o mane su eil. P. priskyrė prie trečiosios „rotos". Vežė mus gana ligokai vien miškais. Spėjau, kad buvome nukelvoje apie 20 km, kur kryžkelėje mūsų „rota" pasidalijo į du būriu. Prie vieno būrio pasiliko aš, o prie kito eil. P. Nuo čia apie jį man nieko nebeteko girdėti. Baisiai liūdna pasidarė, pasilikus vienam tarp sužvėrėjusių banditų, iš kurių jokios malonės netenka laukti. Tarp tos gaujos nejaukiai pasijutau, ypač kada pastebėjau, jog jų budrumas dar labiau padidėjo. Kiekvienas mano judesys buvo sekamas. Mane saugojo du žydai ir vienas rusas, kurie nuo manęs akių nenuleido. Taigi, apie sėkmingesnį pabėgimą šiuo metu nebuvo ko ir negalvoti. Tačiau mintis bėgti neneišau ir viliu nenustojau. Nusprendžiau laukti iki paskutinio akimirksnio, jeigu priėsi tai nepasitikys patogi proga.

Beveždami, tą pasiteėjimo supratau, kad mane veža į kažkokį „lietuvių štabą" tardyti. Neilgai iki to „štabo" teko važiuoti. Pavažiavę apie 5 km sustojome pamiškėje. Liepė išlipti. Paėjėję kelis šimtus metrų, priėjome aikštelę, kurios vidurėsi kūrenai laužas, o aplink jį keletas apdriskusių žydų ir tokia pat žydė.

— Čia „lietuvių štabas", — pranešė man vienas palydovas. Jau atvažiavome. Čia galėsi susikalbėti lietuviškai.

Apsidairiau, tačiau nei vieno lietuvio nemačiau. — Stai tau ir „lietuvių štabas", — pagalvojau. Vėliau paaiškėjo, kad šie žydai moka lietuviškai ir mane čia atvedė tardyti.

Pagal jų matyt, nustatytą tardymo programą privedė mane prie didelės duobės krašto, o patys susibūrė kažka tarėsi.

— Na, čia jau mano pasutinė valandėlė, aišku. Tegul mane veliniai griebia, jeigu aš jiems leisiu iš savęs tyčiotis, — pagalvojau.

Atsargiai apsidairiau, kad neatkreipčiau į save dėmesio dėmesio. Pastebėjau, kad iki artimesnės krūmų tėra apie 20—30 m. Žvilgterėjau ir į savo budelius. Jie vis dar kažką tarėsi, tartum nekreipdami dėmesio į mane.

Patogesnės progos nebesulauksiu — Geriau bėgantį tegu nušauną, negu dar kartą ją pasityčiojimus, o gal ir kankinimus kentėti, — greitai sumečiau.

Žaibo greitumu nusimečiau kailinukus ir kaip stirna pasileidau į numatytus krūmus. Nepastebėjau, kaip atsidūriau krūmuose. Tik išgirdau paskui save beisukančius balsus: „stoj, stoj, streliat budem" (stok, stok, šausim). Po to išgirdau kelias automatinių šautuvų šūvių serijas Bet aš jau buvau nuo jų tiek nutolęs, kad pavojaus nebejaučiau Šį kartą banditams buvau dėkingas už maskaradinį kostiumą, kuris nebėgant nevarė mano judesių.

Kol pasiekiau jau mūsų karių apgyventas vietoves, vis dar slapstėjausi ir vengiau važiuojamų kelių, nes bėjau antra karta pateki. banditams į naujus. Iš kur jau tikrai nebūčiau išsprukes. Todėl ėjau vien miškais. Pagaliau pasiekiau miestelį Š., kur mane prigiaudė vietos policija, o iš ten pasiekiau savo dalį.

Pasimatymas su draugais buvo ypač nuoširdus, nes visi jie manė, kad jau esu išgyvęs nuo banditų ir, ne, aš sužaudėjau, tarytum antrą kartą gimęs — baigė savo pasakojimą j. pak. K. L. K.

Kietose gatvių kovose PK-ff Karo koresp. Palmowski piešinys (Wb)

Priešas paliko kulkosvaidžius

Iš pelkėtų Čudijos miškų atvykome į K. miestelį ir čia pasilikome ilgesnį laiką. Miškuose ne vieną kartą banditai mėgino mūsų jėgas, bet visada juos pasitikdavo mūsų ginklai ir pergalė.

Čia visi manėme kiek paliseti, nes aplink labai retai pasirodydavo banditai. Taip ir slinko pilkos ir niūrios rudens naktys ir dienos, bet mes mužmirškdavome naktimis aplink miestelį išstatyti sargybas.

Vieną dieną iškrito iš dangaus nelauktasis sniegas. Stovi vyrai postuose ir žiūri. Vidurnakti tuo kuose ant baltojo sniego juda juodi šešėliai. Kas tai gali būti? Pasigirsta posto balsas: „Stok, parolė?" Bet vietoj atsakymo atsilieplia automatinių pistoletų ir šautuvų ugnis. Tuoj prabyla ir mūsų kulkosvaidžiai. Bet banditai slenka vis artyn ir jų balai daug. Postuose vyrai iššaudo visus šovinius ir traukiasi prie kuopos. Bet ne visi suspėja, ir kai kurie turi ieškoti kur pasislėpti, nes pasijunta apsupti.

Kuopoje visi irgi ant kojų, nes priešas prislinko visai arti. Banditai šaukia: „Svoj, svoj", — bet mūsų vyrai nekreipia dėmesio, tuoj čiumpa šautuvus, kulkosvaidžius ir bėga lauk. Kiti nespėja nė apsirengti. Karelvis K. V., pasičiupęs savo kulkosvaidį, išbėga laukan basas ir be viršutinių drabužių, tik milne pasislaukęs. Pasigirsta banditų komanda: „Primoji ir antroji kuopa pirmyn". Bet nieko neišeina. Vietoj pirmyn, jie jau ruošiasi atgal. Karelvis K. V. tuoj kreneta į smiegą ir atidaro ugnį. Priešas kiek pasitraukia atgal, bet dar šaudo iš visų savo turimų ginklų. Jau ir visa mūsų kuopa užima pozicijas. Atidarome pragaro ugnį, priešas traukiasi atgal. Tuoj pasigirdo mūsų vadų komanda pirmyn ir mes puolame. Karelvis K. V. iššaudė visus šovinius, bet čia pat puolimo metu rado priešo kulkosvaidį ir iš jo vėl atdarė ugnį. Jau matyti ir negyvų banditų. Tai pakelia mūsų nuotaiką ir puolame dar smarkiau. Karelvis A. P. taip pat randa priešo kulkosvaidį ir jau apšaudo banditus Priešas pabėga į mišką. Aplinkui matyti gana daug negyvų banditų.

Kitame miestelio gale išgirdome jų komandą: „Padegti ir pasitraukti". Besitraukdami padegė kelėta namų, bet jie patys sau blogiau padarė. Mums geriau juos matyti ir lengviau pataikyti. Kiek paėję pirmyn, jos tilto radome vieną savo karį, kuris nebespėjo iš posto sugrįžti. Visas šlaplas ir sušalęs. Mat, jam teko pusantros valandos vandenyje išbūti.

Kareivis V. R. pamėtė šlieužianti vieną banditą, bet jau be ginklo. Įsakė jam sustoti ir pasiduoti, bet jis kaip šliaužė, taip ir šliaužia. Kas daryti? Pabėgti negalima leisti. Nutaikė ... ir jau guli negyvas banditas.

Kiekvieneas vyras turėjo visokių nuotykių, bet arg visus čia aprašyti.

Gaisras apšviečia visą apylinkę. Tolumoje matyti banditų gurguolės, tad ir jas mes pavaišiname kulkosvaidžių ir šautuvų ugnimi.

Kautynės tęsėsi apie pusantros valandos. Bet ir po kautynių niekas nesitraukė iš pozicijų, nes priešas galėjo dar kartą puldi.

Išaušus rytui vėl visi susirenka Praėdamo rinkti priešo ginklus. Paėrodo, paliko gana daug: 41 kulkosvaidžius, 16 šautuvų, 3 automatinius pistoletus, rankinių granatų, šautuvinių granatų, minų, sprogstamųjų medžiagų, pistoletų ir gana daug šovinių. Be to, buvo rasta vieną jų gurguolė su maistu.

Kautynių laukė radome 31 nužudytą banditą, jų tarpe buvo vienas sukėsenio laipsnio komandiruo ir dar kažkoks vienas komisaras. Pagal vietinių ir aplinkinių gyventojų pasakojimus padaręme išvadas, kad banditų šuvo žymiai daugiau, negu jų radome. Daugumą šuvusių ir sužeistų nusivežė drauge. Iš mūsų pusės buvo tik 5 kariai lengvai sužeisti.

Eil. J. Vaičiulis

Užklupome priešo raitininkus

Tolimame Rusijos fronto šiauriniame ruože jau beveik dvi ... stovi vienas lietuvių batalionas, kovojantis prieš bolševikus. Aplink dabartinę batalono stovėjimo vietą pradėjo smarkiai slaustį bolševikiniai banditai, plėšdami vietinius gyventojus, atimdamai maistą bei drabužius ir mobilizuodami jaunus vyrus. Batalono štabas nuolat gauna pranešimą, kad vienoje ar kitoje vietoje slaustė ginkluoti banditai ir apiplėšėjo.

„Medžiotojų" komandos vadas vrš. Kazys T. gauna įsakymą išžvalgyti keletą kaimų, kur laikosi banditai. Tamai naktis gaubia apylinkę ir dulkesnoju smulkiu lietus. Nakties tamsa praryja ginkluotus vyrus. Tokią naktį kiekvienam reikalinga būti labai akyiam ir auysiam, nes pamažos aplinkinės yra laisvi mylimos banditų ir palankios jų slaustimui. Ije buvo jau taip įsidrąsinę, kad lankydavosi ir artimesnėse apylinkėse.

Netoli jau turi būti kaimas. Mūsų vyrai padidina atsargumą ir, pasiruošę visokiems netikėtumams, pamažu artėja. Kaime pastebima kėsėninių elektros lempučių žybčiojimas ir žaisą gaegvenas. Mūsų vyrai — naktinės kates. Jiems puikiausiai žinoma, ką panašūs garsai reiškia.

Vadas sustabdo būrį, duoda trumpa, bet aiškią įsakymą ir po kelių minučių tylutėlai, it selinančios kates, vyrai pilvais slenka prie kaimo. Tampri grandinė apjuosia visą kaimą. Žiedas tas kartą slaustė, kol visiškai susitraukes apjuosia tik keturis namus, kuriuose girdėti žiurtini garsai. Niekas aplinkui nepajuto šio mūsų vyrų manevro. Prie namų stovi septynį apalnoti arkliai. Išvadoje — jei septyni arkliai lauke, tad septyni raitininkai viduje. Vadinas, priešas visiškai nebėsąs nes tarti ... Bet turi ginkluoti ir kovoti užgrūdintų karių. Skubiai naskirstoma uonies uždavinial. 1 skyriaus skyrininkas j. pak. Pranas J., norėdamas išvengti kad ... žtu nekaiti eviliai gyventojai ir įsitikinti, kas yra viduje, atidares vienio namo duris, pamato viduje beseiminiukautančius tris banditus. Iš jo lūpų išeiną garsai: „Rankas aukštyn!". Banditai griebia ginklus ir paleidžia ta kryptimi šūvius. Tačiau vienas šūvis perveria skyrininkui ties rankovę.

Pasigirsta tyli, bet griežta vado komanda ir į namus pasipila nedegamų kulkų kruša. Tuojau sulienojo namai ir visi banditai žūsta nuo šūvių arba galvo.

— Pradžia gera, — taria vadas. Tačiau dar ne viskas, uždavinys dar nebaigtas — reikaliga vykti toliau. Tolimesnis žygis žymiai palengvėja, nes banditų arkliai priima ant savo nugarų dali mūsų žvalgų naštos.

Nužygiavus dar apie 10 km., priešakis išdygsta bažnytkainio kontūrai. Tai bažnytkainis B. Matomunas pagerėja, nes rytuose jau prededa reikštis dienos ženklai. Artinantis prie bažnytkainio priekinial žvalgai pastebi apie 15 pabalnotų arklių ir keleta gurguolių. Žinios tučtuojau perduodamos vadui.

Vėl suskambę griežtas vado įsakymas ir dalinys, pasidalijęs į tris grupes, puola bažnytkainį. Banditai pastebėję besartėjančią mūsų vyrai ir bando pabėgti. Užverda arši kova. Mūsų vyrai priešo ugnies neblėsnes jie moka gerai prisitaikinti prie vietovės. Mūsiškių kulkosvaidžiai ir šautuvai kloja banditų arklius ir raitininkus. Užsiliepsnoja kaimas ir banditams pasidaro karštoka. Bando jie prasiverčti pro mūsų vyrų grandinę, tačiau veltui. Kova trumpa, bet žiaurė. Vienam banditui pavyksta šiaip taip pasprukti iš apsupimo žiedo, bet deja, budri komandos sanitaro Stasio P. akis tai pastebėj. Meta krepšį su vyrasliava ir vejasi pabėgusį priešą. Sužiedžia ir paima jį nelaisvėn.

Uždavinys baigtas. Grobis didelis. Laksmai nuotolis nėra. Vyrai akyse ir veiduose nematyt nei šešėlio nuovargio. Linksmai juokaudami grįžta į savo stovėjimo vietą, drauge vesdamos ir paimta belaisvį.

Pastrodo, jog nukautųjų tarpe buvo ir kažkoks aukštesnis komandirius, kuris buvo apdovanotas aukštais bolševikų ordenais. Pas jį rasta kažkoki svarbūs dokumentai. Tas pat daugiau žinių sutelkė paimtas belaisvis.

Vrš. Aug. Seženis

Juk žinai, tu, jaunute mergyte,
Kaip toli nuo tavęs aš esu!
Ką galiu čia, svetur pamatyti
Apart bunkerio ir apkasų

Ten... armonikų plėšia palaukėm
Dainos pakėlė sparnus ...
Čia tik vėjas ir kulkos prakaukia
Ir mirtis tik vaidinasi čia.

Ir imu aš sugrubusiais pirštais,
Lyg relikvitę kokią imu
Fotografiją, tą nepamirštamą,
Kaip ir praeiti su tavimi..

Lengvas juokas, žvynys ant veidelio...
Gėlės dvi ant supinty kasų...
Praeity skaudinu savo dalią;
Ir kančias ir vargus apkasų.

Akys, lūpos ir... meilė pirmoji...
Buvo dienos žaviam skambesy...
Ach, mergyt, nors tolimoje tolybėj,
Fotografijoj tu man esi...

A. A. Jurgis Baltrušaitis

(1872. IV. 20—1944. I. 3)

Ir vėl negailestingoji mirtis nuskynė daug nuopelnų lietuvi, didelį poetą, gilų filosofą. Lietuva netekė žmogaus, kuris tiek savo kūryba, tiek savo diplomatine bei visuomenine veikla buvo žinomas visoje Europoje, ypač Rusijoje, Prancūzijoje ir Skandinavijoje.

Jurgis Baltrušaitis didžiąją savo gyvenimo dalį praleidęs ne Lietuvoje, savo kūrybą išreiškęs daugiausia rusų ir prancūzų kalbomis, savo gimtinėje tik maždaug porą metų rus. Užtat jo didysis nuopelnas, yra tas, kad jis panaudodamas savo kūrybinį genijų, svetimiesiems parodė lietuvių kūrybinę galią ir Lietuvos meilę. Jis savo kūryba tapo žmonijos nuosavybė, savo siela liko lietuvis.

Netekę didelio vyro, — kurio ir svetimomis kalbomis mokėjo didžiai mylėti mažą savo Tėvynę, kurio sielą visados aidėjo pilnamėlio ragelis, akį žavėjo lietuviškasis gamtovaizdis, o širdžiai stigo prikos, dūmų — netenkam žmogaus, kuris visokeriopa forma siekė Lietuvai gėrio.

Be ankščiau atspausdintųjų jo kūrinių, du naujі eilėraščių rinkiniai jiekiai išleisti: Vakarai ir Pavėdyklė, tai: „Ašarų vainiko" II d. ir „Aukuro dūmai".

Jurgis Baltrušaitis mirė Paryžiuje š. m. sausio 3 d. sulaukus septyniasdešimt pirmuosius amžiaus metus, tesirgęs vos 8 d. plaučių skleroze. Jis mirė besiskiedamas kūryba ir Lietuva likimu.

Sausio 5 d. gausiai dalyvaujant Paryžiaus lietuviams, velionies artimiesiems, palydamiems bei lat-

vių atstovams, Jurgis Baltrušaitis palaidotas buvo palaidoti Montrouge kapinėse.

Su liūdesio pilna širdimi pagerbiam Didįjį Dainių, kuris savo kūryba ir veikla nemirštamas Lietuvai.

Cezaris Surdokas

Žuvo senas karys, policininkas

Gruodžio 22 d. žuvo savanoris kūrėjas, buvęs šaulys ir policininkas Adomas Radžius. Velionis gimė 1899. VII. 2 d. S. Naniškių km., Valkininkų valsčiuje. 1918—20 m. a. a. Radžius aktyviai dalyvavo lietuvių partizanų eilėse Valkininkų apylinkėje, kovoje prieš lenkus. Vėliau, lenkams okupavus jo tėviškę, Jūra, džius slaptai perbėgą į N. Lietuvą ir 1920 metais stojo savanoriu į Lietuvos kuriomenę ir tarnavo 3 dragūnų „Geležinio Vilko" pulke. Paleistas iš kariuomenės nuo 1924 m. sausio 1 d. priimamas į steigiamą pasienio policiją, kurioje ištarnavo iki bolševikų okupacijos. Be to, Radžius aktyviai dalyvavo L. Sauliu 5-je.

Bolševikų okupacijos metu velionis buvo persekiojamas, teko slapstytis, dirbo miške kaip darbininkas. Prasidėjus karui, a. a. Radžius jau birželio 23 d. pirmutinis prisistatė Valkininkų steigiamojo policijos ir šaulių buvo tose pareigose iki mirties. Anomis birželio—liepos mėnesio dienomis man teko kartu su Adomu dirbti policijoje. Jis buvo nepaprastai sąžiningas savo pareigose, buvo lėto, atviro būdo, susipratęs lietuvis-patriotas, mylėjo savo kraštą ir tikėjo Lietuvos ateitimi, ypač tikėjo savo gimtąjį Valkininkų kraštą, už kurį jis visą amžių kovojo ir už jį mirė.

Mirties diena, t. y. gruodžio 22 d. vakare, a. a. Radžius su kitais policininkais persekiojo banditus, apšaudydami juos, ir po to paslaptingomis apylinkybėmis buvo sunkiai sužeistas. Po keilių valandų mirė.

Kūčių dieną iškiimingai palaidotas V. parapijos kapinėse, dalyvaujant vietos policiai, tarnautojams ir minai žmonių. Prie kapo kalbas paskė policijos punkto vedėjas, pašto viršininkas ir valsčiaus viršaitis. Juozapas

Vožiam ir aktingam „Kario bendradarbiui iš Rytų

Ltn. Juozui Šliarpui

garbingai žuvus kovoje prieš Lietuvos ir viso kultūringojo pasaulio priešą — bolševizmą, reiškia kuo giliausią užuojautą jo žmonai, dukrelei, tėvams, seseriai, giminėms ir artimiesiems

„Kario" Redakcija.

Gaibingai žuvus kovoje su banditais mokymo dalies kariams

Leonui Klebopešovui ir Petrui Joniui,

iš tėvus ir artimiosius nuoširdžiai užjaučia

Mokymo Dalies vadas ir kariai

Sausio 13 d. vykdydamas uždavinį buvo sunkiai sužeistas ir sausio 15 d. mirė

gr. Jonas Urbonas.

Jo tėvams ir artimiesiems reiškia nuoširdžią užuojautą

Bataliono vadas ir kariai

Lietuvos technikos suvažiavimas

GENERALINIS KOMISARAS NUSIPELNIUSIEMS TECHNIKOS VYRAMS ĮTEIKĖ PASIŽYMĖJIMO ŽENKLUS

ON KAUNAS. Lietuvos generalinėje srityje dirbantieji inžinieriai ir technikai. Technikos Hauptamt kviečiamieji kviečiant, sausio 26 d. suėtrinko į trijų dienų darbo suvažiavimą Kaune, kur jiems paskaitomis, filmomis ir kalbomis buo duotos direktyvos technikos sektoriuje 1944 metams.

Šis technikos suvažiavimas trečiadienį popiet Karininkų Ramovėje buvo atidaryta vien elle reikšminėjų kalbų, be kitų, kalbėjo Generalinis Komisaras Dr. von Renteln, ir Generalinis Komisaras šešiolikai nusipelnusių technikos vyrų, inžinierių, technikų ir darbininkų, įteikė pasižymėjimo ženklus. Į suvažiavimo atidarymą buvo atvykę daug svečių, vadovaujančių asmenų iš partijos, kariuomenės ir administracijos, iš technikos ir ūkio. Greta Generalinio Komisaro buo atvykęs Lietuvos saugumo srities komendantas gespaulas majoras Just, pirmasis generalinis tarėjas Kubiliūnas, taip pat centrinė technikos valdybos Rygoje viršininkas vyresnysis vyriausybės ir vyrinysis statybos patarėjas Lorenz ir vyriausybės direktorius Knape iš Rygos, kelių įgaliotinių prie Rytų kariuomenės vado.

Verčiant kalbas — tikrai technikos ženkle — šį kartą buvo panaudota filma. Vertimai iš pradžių buvo nufotografuoti filmos juostoje ir, kalbėtojams kalbant, sakinys po sakinio pateikti ekrane.

Po „Laisvojo šaulio" uvertūros, kuria atliko Lietuvos policijos orkestras, ir vieno OT narto pasakė šūkio suvažiavimą atidarė Technisches Hauptamt Litauen viršininkas statybos direktorius Voigtas.

Po to apie „Technika mūsų pasaulėšiūrės akimis" kalbėjo direktorius Erich Lohe iš Rygos.

Lietuvos technikos jėgos palenktos karo įstatymui.

Vėliau kalbėjo technikos ir sustiekimo generalinis tarėjas Germanas.

Lietuvos technikai ir statybos darbininkai viename fronte su vokiečių darbo draugais.

Pabaigoje tarė žodį Generalinis Komisaras Dr. von Renteln.

Pasibaigus kalboms Generalinis Komisaras pasižymėjimo ženklais apdovanojo 16 inžinierių, technikų ir darbininkų iš Generalinės Srities ir padėkojo jiems už atliktą darbą taikos pasaudimui.

Pasižymėjimo ženklus gavo: generaliniai direktoriai Rimkus, Novickis ir Tuskenis, statybos direktorius Voigtas, Marijampolės kelių statybos įstaigos viršininkas Krivickas, Biržų apskrities inžinierius Valūnas, vyr. vyriausybės ir vyr. statybos patarėjas Früh, vyr. kelių technikas Paliulis iš Marijampolės, kelių technikas Vilžinkis iš Ukmergės, krano viršininkas Belkevičius iš Kalsčiaus, traktorininkas Puišelis iš Kauno, amatininkai Januškevičius ir Pustelninkas iš Kauno, dalidė Mažeika iš Kauno ir darbininkas Butkus.

Karo maršu iš Richard Wagnerio operos „Rienzi" ir sveikinimu Fiurerui buvo baigtas atidaromasis posėdis.

SUTEIKĖ VOKIEČIŲ KARIUOMENĖS LAIPSNIUS

Wehrmachtas, mūsų batalioną perimdamas iš policijos vadovybės, lietuvių kartų turėtus lietuviškus laipsnius pripažino ir juos prilygino atitinkamems vokiškiems laipsniams. Dabar mūsų vyrai ir vokiečių kariai skiria tik nešiojami ant dešinės rankovės tautinių spalvų skydeliai. Viršila A. Umbrasas

Ispano-MEILĖ

BRONĖ ZARONSKAITĖ

(Tęsinys)

— Aš dėkoju tamstai ir džiaugiuos, kad mano draugystė dar neįgriso, bet turiu atsisakyti, nes dar šį vakarą turiu nueiti pas drauges susimedėjoti užrašų, kita savaitė vėl turėsiu atvažiuoti. Ir vėl, ir vėl.

Karolis nerado žodžių į jos tokį šaltą, bet mandagų atsisakymą. Tačiau nutarė būti įkyrus ir atviras iki galo ir pasiūlė norįs ją dar kada nors pamatyti.

— O, atvirumą aš mėgstu, — šypsojosi Jūra. — Jei tamstai įdomu, galėsiu ir ryto šį ta žaroytė ir garčiau, ką šiandien matė tik iš toto. Man būtų patogiau iš ryto, sakysim 9 val., kaip tamstai, — skubino Jūra, norėdama atsisveikinti.

— Man visada patogu. Aš nuoširdžiai tamstai dėkoju, — kalbėjo Karolis. — Taigi ryto 9 val. laukiu tamstos čia. Atleiskite už trikdymą!

— Na, tai iki rytojaus, — išties ranką.

— Iki rytojaus! Nekantrinai jo laukiu... Bet Jūra jau nebegirdėjo jo paskutiniųjų žodžių, ji jau buvo toliokai nuėjusi.

— Ši mergaitė tikra mįslė, — galvojo Karolis. Ilgas vienas ir lėtai eidamas gatve. — Ji tokia rimta, bet kartu ir šelmiška. Savyje turi kažką tokio traukiančio, imponuojančio. Bet kokia ji pastabinga, palyginti supietų mergaitėmis. Sios būtų čiaukėjusios, koketavusios, ir per toki laiką, 4 val., jau būtų parodžiusios ties savo žavesi ir nuosavybės turtų galią. O ši?... Kęista, juk aš nėmėgstu rimtų moterų? Et, man žiaudien viskas keista... Eisiu verčiau išsimiegoti. Rytojaus šviesoj gal viskas bus aiškiau. — galvojo Karolis, eidamas į savo viešbutį.

Panašiai galvojo ir Jūra. Jai buvo įdomus šis juodukas ispanas. Ir jei iš nebūtų svetimkalis, ji tikrai džiaugtųsi, pažinusi tokį malonų vyrą. Tačiau toj prisimindė Beatrišės pastabą ir nutarė pirje jį daugiau nebegalvoti. Rytoj pasiškins jam dar šį ta, atsisveikins ir daugiau nebesutikis. Atsisėdusi kambario kamputy į savo mėgstamą kėdę, Jūra dar kartą perbėgo mintimis šią dieną.

Lietingas ir niūrus rytas. Tirštas rūkas dengia miestą. Jūra išėsna į balkoną ir dairosi. Tokia dargana, kad nematyt net gatvės einančių. — Gal neiti ! pasimatymą, — galvoja Jūra, — toks blaurus oras, ir jis tikrai neateis. Bet smalsumas nugalėjo abejingumą ir ji atsidūrė gatvėj. Stai, ir jis. Gražiame lietaus apsiaustu, šypsodamas artinosi prie jos:

— Labas rytas, kaip malonu! Tikrai nesitikėjau, kad ateitumei. — spausdamas jos ištiesta ranką ir vaiandėlę sulaikydamas ją savojoje, visu veidu šypsodamas, kalbėjo Karolis.

— As atėjau, nes buvau žadėjusi, bet toks nemalonus oras... — šaltai atsakė Jūra.

— Taip, letus smarkėja, — patvirtino karys, — ir aš stūtyčiau užeiti į prieteisis esančią kavinę, kol lietus nustos.

— Galime užeiti, tik lietus taip greit neaustos, — pranašavo Jūra, eidama į kavinę per plačiai atvertas jai durtis.

Kavinėje radėjas pertransilavo kažkokią rapsodiją.

— Graži muzika, panele, — kreipėsi Karolis į Jūra, kuri sėdėjo tiesi ir nesidairydama. Si, valandėlę patylėjusi, lyg klausydama muzikos, atsakė klausimu:

— Ar tamsta mėgstate muziką?

— O, aš aistringas muzikos mėgėjas. Mėgstu klausytis ir bandau komponuoti.

— Tai įdomu, — susidomi Jūra. Ar tamsta moki atmintinai, ką savo komponuotų dalykų?

— Beveik visus, panele. Jei čia būtų koks klavikordas, mielai pademonstruočiau.

— Hm, — nustypso Jūra, — labai norėčiau tamstos ką nors iš tamstos kūrybos. Klavikordo čia nėrasime, bet fortepionas yra pas mane.

— Jūs, panele, pilna stagnenų, — stebėdamasis jaja, kalbėjo Karolis. Iš tikrųjų, aš jaučiuosi laimingas, pažindamas tamstą. Tik nesakykite, kad aš tamstą kompliminuoju. Tamsta aukščiau visų komplimentų...

Ji pertraukė Jūra, pasiūlydama užeiti pas ją ir suteikti jai malonumo išgirsti jo kūrybą. Tat negaidami ir apleido kavinę.

— Na, pone, prašau tiesiai prie fortepiono, — jam tik spėjus nusivilkti apsiaustą, gražiu mostu kviečdama Karolį šypsojosi Jūra.

— Tamsta įsitikinsite, kokia aš pasidaruo nekantri, kada dalykas liečia muziką. Bet dovanokite už nemandagumą, tamsta gal palsiai, tai prašau prisėsti, atsikvėpti, — kalp pridera maloniom šeiminiškėm, čiaukėjo Jūra.

Karolis, nelaukdamas prašymo pakartojant, atsisėdo prie fortepiono. Paėmė keletą akordų ir, atsigrįžęs į patogiai atsisėdusią ir pasiruošusią klausytis Jūrą, pasiklausė, ką privalas skambinti. Stai pasiūlius. — Ne grabinusis — ne gražiau.

Švelnūs fortepiono garsai, gimnomėdami viens kitą, pradėjo supties banguojančio valso sūkury. Toliau valso ritmas pamažu dingo, pasiklėtė, skambėjo kitos melodijos. Kaip iš po jo piršių plaukė švelni muzika, jis šypsojosi ir nerūpestingai linkčiojo galva. Paraliau Karolis nutilo ir patraukęs kėdę atsisėjo. Jūra, krūptelėjusi pašoka. Dabar tik ji suprato, kad tai buvo graži muzika. Ji šypsodama kreipėsi į skambinusį:

— O, tamsta turite talentą! Tai genialu! Ar muzika tamstos specialybė?

— Ne, panele, mano specialybė teisininkas, — sumišęs dėl Jūros susijaudinimo, atsakė Karolis. — Bet tamsta labai jautri, aš netikėjau, — nors ką dar kai ką pasakęs, bet nerasdamas tinkamų žodžių, tik paaiškino, — aš esu tik muzikos mėgėjas....

— Tamsta tikras „Cezaris", tiek specialybės: teisininkas, muzikas — kompozitorius, žurnalistas... — jau aprimusi juokavo Jūra. — Tikiuos dar ką nors atskleisite nauja. Iš tikrųjų, tamsta labai įdomus žmogus. Džiaugiuosi pažinusi. Bet prašau sėsti. Papasakokite man ką nors iš savo gyvenimo, manau jis labai įdomus.

— Atvirėkštiai, panele, jame nieko įdomaus, — sėsdamasis kalbėjo Karolis, — bet jei tamsta norite, galiu ši ta papasakoti. Pirmučiausia dėl tamstos vakarykščio klausimo — kas aš.

Mano tėvelis, kaip jau vakar sakiau, yra lietuvis, mamytė ispanė. Ezu vienas šeimoje, tai mano tėvai niekaip nepasidaline manimi. Tėvas tėmokė savo kalbą ir nordo pakelti savo šeimą į Lietuvą. Tačiau man besimokant, nebuvo kada išvažiuoti. Mokiausi Toledo, studijavau teisių teisių fakultetą, įstojau savanoriu į kariuomenę, ir tai kur dabar mane matote. Jūs gal paklausite, kodėl nevažiuoju į Lietuvą? Ir tai atsakyti gausunku. Buvo tvarinių priešaišių. Viena — rišo pradėtos studijos, o antra — norėjau pažinti daugiau Vakarų. Užsitęsęs metu vaikščiojau jau po Austriją, Prancūzją ir kitas artimesnes valstybes. Iš savo tėvo daug gražaus girdėjau apie Lietuvą...

— Tai ir tamsta esi lietuvis, — visą laiką tylėjusi paklausė Jūra.

— Pagal tėva, taip. Žinote, iki šiol aš nekėlau to klausimo, kas aš. Bet pažinęs tamstą, ir taip gražią jūsų kraštą, šis klausimas susaktualėjo.

— Gaila, kad tamsta nelaikote savęs lietuviu, — tylai paskės Jūra ir nuleidusi akis, įsižiūrėjo į kilimo kampą.

— Panele, ar tamsta norėtumėt, kad aš būčiau lietuvis? — švelniai paklausė Karolis.

— Pagal nora, pone, tautybė nekaitkama. Tamsta jauti, reikia myėlėti... — buvo bepradėdanti, bet staiga nutilo. Po valandėlės tęsė toliau: — Lietuvoje tokių žmonių, kaip tamsta, reikalinga. Jai tamsta atneštumei daug naudos, tuo tarpu, kai ten... — bet atleiskite, gal aš perdaug įsidrasinau, aš juk neturiu teisės kištis į tamstos individualų gyvenimą.

— Supranta jus, jūs esate teisi. Aš tikrai galiliuos anksčiau neatvažiavęs į Lietuvą ir nepažines tamstos. Bet pastaisyti niekad nėra vėlu. Pe karo aš čia pasilieku ilgesni laika.

Jūra klausė to žodžių, ir jis dabar jai toks mielas, toks brangus. Ji žiūrėtų į jį akių neatitraukęs, bet pagalvoja, gal čia tik jo išdaigos provokacija. Norėdama įsitikinti, atidžiau pažvelgia į jį. Bet jis ramiai ir atviai žiūri į ją ir įtempta kažką galvoja. Jame vyksta kažkas svarbaus. Jūra prendžia, kad tai sunaiti vieškelio.

— Panele, jei man vienas dalykas būtų aiškus, aš jau dabar pasakyčiau nesvyruodamas savo sprendimą. — prabyla Karolis ir lyg medaudamas ko, žiūri į ją.

— Jei tai nuo manęs priklausytų aš pasiteptųsiau viską ispnyti tamstos naudai. Bet ką aš galiu! — rezignuoja Jūra.

— Tai tik nuo jūsų priklausu ir ne nuo ko kito, — ryžtingai atsako Karolis.

— ?!...

(Pabaiga kitam nr.)

Visuose frontuose kietos kovos

I pietvakarius nuo Dniepropetrovsko sovietai sausio 30 d su daugeliu pėstininkų divizijų, vienuolika šarvuočiams ir kovės lėktuvams, pradėjo puolimą. Iškyrus vieną prasiveržimą, prieš kurį pradėtas priešpuolis, jie buvo su didelėmis nuostoliais atmesti. Sausio 31 d. tame ruože ir Nikopolio prietiltyje atremti smarkūs sovietų puolimai smulkiaisiais 61 priešo šarvuotų Vasario 1 d. po kitų kovų jo paslėkė vieną vietinio pobūdžio išsiveržimą į mūsų pozicijas.

I šiaurės vakarus nuo Kirovograda, I pietvakarius nuo Čerkasų ir I rytus ir I pietvakarius nuo Čerkasų Čerkov vokiečių kariuomenė veda sunkią gynimosi kovą su stipriomis priešo pėstininkų ir šarvuotomis palėgomis. Šios kariuomės vadovas bolševikams pavyko įšliaušti, bet likusiame frente jų puolimai atremti su didelėmis nuostoliais. Vasario 1 d šarvuočių junginiai per priešpuolį prasilaužė pro priešą ir jam padarė didelių nuostolių žmonėmis bei medžiaga. Per puolamąsias kovas arčiau I pietus nuo Kirovograda nuo 1944 metų sausio 24 iki 30 dienos kariuomenės ir 11 šimtų dalinių, vadovaujami šarvuočių dalinių generolo Rubertis, sekančiomis dienomis karo aviacijos junginiams, sumušė per 10 sovietų pėstininkų divizijų bei daugelį šarvuočių korpų. Per 11 laikų bolševikai neteko 4.500 beisvilai ir per 8.000 kovotojų. Sunaikinta ar paimta 700 šarvuočių bei smogiamųjų tankų, 680 patrankų, 240 priešlėktuvių šautuvų, kelt šimtai automašinų. Tarp to pat daugelio kitų ginklų bei kitokių karo reikmenų. Vasario 1 d. buvo paskelbtas kad valant pan pagarsėjusį dienas ten laimėjo 2 vokiečių ir vienas daug žalos vėliau ir pasauta kiek priešo šarvuočių.

Per vokiečių šarvuotų jungtinių prasiveržimus I vakarus nuo Polonnoje atsiliko kelios vietelės. Ir tie priešui padaryta didesnė žala vokiečiams. Per šias kovas sausio 29 d. dviejose mirtimi žuvo savo divizijos priešakyje prieš kelias dienas Flurerio sukčiausio pastiprinejimo ir geriausio apdovanotas vienos šarvuočių divizijos vadas generolas majoras Schulzas. Jo asmenyje kariuomenė neteko vieno savo geriausiųjų karininkų, o šarvuotoji kariuomenė — pavyzdinge vado.

I pietvakarius ir I vakarus nuo Novograd-Volynsko sausio 29 d. vėl atgio karo veiksmai. Ten vykstą kietos kovos su stipresnėmis priešo palėgomis, kai kuriuose ruožuose labėjusiomis teritorijos.

I pietus nuo Pripetės, nepaisant priešo atkakliaus pasipriešinimo ir nepaprastai sunkių gamtos sąlygų, vokiečių jungtinių puolimais iš vertės gilinai į priešo teritoriją.

Tarp Pripetės ir Berezinos visi sovietų mėginimai prasiveržti per kietas kovas atmušti, kelt vietinių prasiveržimai užskisti.

I šiaurės vakarus nuo Vitebsko ir I šiaurę nuo Neveilio priešas šarvuočių ir kovos lėktuvų remiamas sausio 31 d. vėl nesėkmingai puolė Savo puolimus jie tesė iš rajono I. Prie Novo-Sokolniki į priešą atsiėjęs frontą lankas atitraukias į pareigtas pozicijas.

I šiaurės vakarus nuo Jimeno ežero ir ašinėje šiame frente Kograđo vokiečių divizijos toliau sunkiai tebėsigina nuo pranaešniųjų priešo jėgų. Planingai atitraukiant savas linijas, sausio 28 d. buvo evakuoti Loono ir Gačėno.

Sausio 31 d. Vyriausioji Kariuomenės Vadovybė paskelbė, kad tarp Ilmeniu ežero ir Šiaurinė Ilmeno sovietai, naudodamiesi 1 šarvuočių dalinių vietinius atremiamuosius pasiseikimus, keliuose ruožuose užėmė naujus plotus. Sunkiausios atremiamosios kovos šioje vietoje tebėstęsia nesumažėjusiu kietumu.

Vasario 1 d. po sunkių kovų atduota Jamburgo vietovė.

Nuo žiemos kautynių prie Leningrado pastiprėjo šiame fronto ruože iki sausio 29 d. sunaikinta 510 priešo tankų.

Rytų fronte sausio 26 d. iš viso buvo sunaikinti 365 sovietų tankai, sausio 27 d. — 234, sausio 28 d. — 233.

Pietų frakšos fronto vakarinėmis kuose sausio 28 d. priešas smarkios parengiamosios artilerijos ugnies puolė į aisiurės rytus nuo Casinio korto. Per sunkias besikeičiančios laimės kautynes jam pavyko pamėtė Sotonde kalną. Pakartotinai puolimai teliau į šiaurės rytus ir Š. Elijos ruože atremti su didesniais nuostoliais. Keli puolimai, kurioje priešas vykė iš Netono prietiltio ir tanku parama, pasiliko be sėkmės. Sausio 29 d. priešas Minturno-Castelforvko ruože ir I šiaurės vakarus nuo San Elijos po smarkios parengiamosios artilerijos ugnies vėl puolė plačiu frontu. Per sunkias besikeičiančios laimės kovas buvo pragastas priešas. Tačiau per vakarą priešas kautynes vyras prieš vyrą vokiečių kariuomenė tą kalną vėl atsiėmė. Ruože I vakarus nuo San Elija ir vasario 1 d. priešas viną dienos puolė remiamas stipriu artilerijos ir šarvuočių pajėgų. Nežiūrint ėdesnes pervaros, priešas patyrė didelių nuostolių pasiekė tik neženmu teritoriją ir laimėjimu. Nettuno prietiltyje jam pavyko vienoje vietoje giliau prasiveržti.

Sausio 30 d priešas iš desantinio Nettuno prietiltio su stipriomis pėstininkų bei šarvuočių palėgomis pradėjo puolimą šiauriės ir šiaurės rytų kryptimi. Tuo pačiu metu ir sustiprino savo puolimus pietų fronto ryšiai Mitturno — Cassino artvje iki smarkūma Siu žūtbūtinių priešo pastangų paskėmės buvo menkos. Jus didesni laėiai jo nuostolių.

Sausio 31 d. iš abejų pusių įvedus naujas palėgas kovos pasmarkėjo. Po kietos kovos vėl netekta Monte Juga. Ties Cassino atremti priešo puolimai. I vakarus nuo San Elija priešpuoliu atsiimta keletas aukštumų.

Vokiečių karo aviacija nuo sausio 22 d. iki 30 d. per kovas su priešo laipinamųjų laivynu nuskandino penkis naikintuvus, penkis prekinius laivus, bendros 27.000 tonų talpos, o taip pat septynis laipinamus laivus bendros 14.000 tonų talpos. Tvos kreiseriai, šeši naikintuvai, 11 prekinis laivas, bendros 201.000 tonų talpos, ir 19 laipinamųjų laivų sužalėta. Manoma, kad šio laivų dalis nuskendo.

Sausio 27 d. vakare, 29 d. ankstyvo ryto ir vakare, 30 d. vakare, 31 d. ankstyvo ryto vokiečiai vėl smarkiai bombardavo Reicho sostinę Daugelis priešo lėktuvų dėjosi nuo Reicho sostinės daug mėnesių sprogstamųjų, padegamųjų ir fosforinių padegamųjų bombų. Ivairiose miesto dalyse padėjęs taiios. Vėl daugiausia nukentėjo gyvenamieji kvartalai, bažnyčios, ligoninės ir kultūros paminklai. Gyventojams padėjęs nuostolių.

Kultūrinės naujienos

— Sausio 30 d. Vilniuje Didžiojoje Koncertų salėje, įvyko XII-tas simfoninis koncertas, kurio metu buvo išpildyti vien žymiųjų vokiečių kompozitorių: Bruckneros, Weberio ir R. Wagnerio kūriniai.

— Pareitą savaitę Vilniaus Miesto Teatras pradėjo repetuoti originalą lietuvišką veikalą — Antjono Nevera-Vitaičio pjesę „Priešai". Veikalą stato J. Grybauskas, Dailininkas M. Ruškas. Premjera numatyta kovo mėnesio viduryje.

— Sausio 31 d. Vilniuje, Maironio vardo bendrabutyje, kuriame susispiete amatų, prekybos mokyklų ir susaugusių gimnazijos mokinėlai, įvyko literatūros ir meno sąjūdis, kuriame, be pačių mokinių meninių jėgų, pasirodė ir jaunųjų rašytojų bei menininkai: Aldona Čepaitė, Algimantas Skinkys, Elena Karelitė ir Juozas Stempočeckas. Sustrinkimo pagrindu buvo paimta naujai išleis Bernardo Brazdžionio poezijos rinkinys „Per pasaulį keliauja žmogus".

— Sausio 23 d. Vilniaus Aukštesniojoj Technikos Mokyklėj įvyko Prekybos kooperatyvinės bendrovės mas su menine dalimi, kuriame susiėjai dalyvavo mokyklos mokinėjai ir svečiai. Be pūrelio inicialorjaus ir globėjo kun. Bičiūno Kazio, ilga naskaita apie alkoholį skaitė Vilnaapskr. gydytojas J. Jusionis. Meninė dalį atlikė Ant. Gimžausko vedamas mokinių sekstetas.

— Vilniaus „Vaidilos" Teatras šiuo metu repetuoja vokiečių dramaturgo Paul Apeu pjesę „Gertrūda". Režisuoja Miesto Teatro rež. Ant. Škėma.

— Marijampolės Miesto Teatro Meno vadovas K. Tunkevičius šiuo metu vieši Vilniuje, iš čia dirba Vilniaus Miesto Teatre, studijuodamas rež. Jukneviičiaus ruošiamą Bilingerio „Giganto" pastatymą.

— Vilniaus Prieigalinės Apsaugos Taisyklių Šokių ansamblis iš sąstigų Rytuose jau grįžo. Gastrolėse dalyvavo 22 ansamblio nariai.

— Vilniaus Miesto Teatro Opera po gražaus operos „Romeo ir Julijos" pastatymo, ruošiasi statyti garsią Bizet operą „Carmen".

— Žymus pianistas St. Šoinalskis vėl dirba Vilniaus Muzikos Mokyklėje. Jam bus skiriamos atitinkamos aukštųjų kursų mokinių skaičius ir vadinamąjį specializacijos klasė.

— Didis lietuvių kompozitorius M. Pukšto senlaisiame Estijos laikraštyje „Postimes" 4. m. sausio 16 d. gražiai rašo apie kultūrinį Lietuvos gyvenimą 1943 m.

— Sausio 23 d. ir Siauliuose įsteigtas Lietuvos Blaivinimo S-gos Skyrius. Pirmininku išrinktas P. Mažeikytis.

— Sausio 8 ir 9 d. Raseiniuj Mėsėjų Teatras kartu su Raseiniuose esančiais Wehrmacho kariais mėginimais surengė „Kaip Vokietis Pelno dalis — 300 RM paskirta Rytų fronte kovojančių karių kultūros reikšlams.

— Marijampolės aps. Karių ir jų Šeimų Globos Komitetas balgė knygų rinkliavą kariams, per kurią surinkta 2.100 egz. knygų.

— Nepersenai įsteigti keturi naujl Lit. Blaivinimo S-gos Skyriai: Žem. Naumiestyje (pirm. mok L. Valiukas), Želvoje (pirm. viet. kleb. kun. Svėdas), Kelčonyse, Ukm. aps (pirm. mok. V. Aleksa), ir Laukuvoje (pirm. mok. V. Aleksa).

— Vasario 1 d. Kaune, buv. Karininkų Ramovės salėje įvyko Vinčės Jonuškaitės koncertas. Programa buvo labai įvairi. Solistei akompanavo Balys Dvarionas.

— Nuo 24 d. per Kauno ir Vilniaus radijų buvo transliuojama Savitarpinės Pagalbos organizuotas pagėdavimų koncertas. Koncerto programoje buvo išpildyti dauguosiu pagėdavimų susiėjusie muzikos kūriniai, kurie nebuvo išpildyti sausio 6—9 d. d. transluotame gėdavimų koncerte.

— Sausio 28 d. Rygoje koncertavo smuikininkas Izidorius Vosilinas. Koncertas susiėjusie dėdinė palaiskinę.

— Sausio 6 — 10 d. d. Marijampolėje gastrolavo Profesinės Sąjungos Centro Biuro Muzikinis Liaudies Teatras. Iš čėvė dirbtinėjusiųjų G. Veličkos „Slenapitės" spektaklius

— Sausio 12 d. Marijampolėje gastrolavo Danutės Nasvytytės studijos mokinės ir davė du meno koncertus.

— Sausio 16 d. Marijampolėje buvo atidarytė Liet. Blaivinimo S-gos suorganizuoti kinojamųjų pradžiaus žinėlę parodą. Parodą tėsėsi keturiias dienas ir ją aplankė arti 5.000 asmenų. Iš Marijampolės parodą perkėlė į Suv. Kalvarijų.

— V. D. Universitete Statybos ir Technologijos fakultetai per 1943 metus išleido 114 diplomuotų inž.

Kas naujo LIETUVOJE

— Kaulių pirkėlai, kurie paranga ti supirkinėti kaulus, už 8 kg surpirktų kaulų duoda aranžes šenkės, kuris jmalina nusipirkti 1 žabalą muilo.

— Generalinis Komisaras atskyrė aos skaitinius nustatė dobilų sėklos kainas. Sėklas turės pristatyti tie ūkiai, kurie turi palikę tam tikrus plotus dobilų sėklai. Vidutiniškai nuo 1 ha reikės pristatyti apie 50—60 kg. dobilų sėklos.

— Siauliu Apygardos komisaras Gewecke savo artimesnius bendradarbius buvo susikviėtas į darbo suvaisiavimą. Buvo svarstyti žemės ūkio gamybos klausimai, pristatymo klausimai, kalbėta apie mokyklų reikalus.

— Nuo 3. m. vasario 1 d. draudimo kortelė tėsės gydytis nedugdu. Jos vietė tvėdami gydymo ir darbu ti gydymo lapeliai.

— Kaunu direktorius nustatė naujos kainas daržovėms žiemos metu. Kainos nustatytos kiekvienam žiemos periodui atskirai.

— Vilniaus Profesinė Sąjunga, suistarusi su Lietuvos Ūkio Rūmais, organizuoja statybos — mūrininkų, statybos — dailidžių ir betoninėmis paruošomis kursus. Mūrininkų ir betoninių kursus gruks po 330 val., o betoninėmis — 360 val.

— Kiekvienoje „Lietūkio" linų ir grūdų pirkytojės škiuinėje ir šiaurės rytuose linų sėklos, už 100 kg paprastos sėklos gaudami 50 kg geros linų sėklo.

— Klausimų prievolės statytojams už pristatytus viršnormos 25 klausinius duodamas premijinis taškas, už 50 klausinių specialia premija ir 50 kg drūsės ir už 100 klausinių priskaitant 1 prievolę 1 premijinis taškas.

— Žemės Ūkio Generalinis Tarpiąs valėsių virtaitiuoną ir sėklų virtaitiuoną Kėsės bendrovėsė, pagal kuri nuodoma, kad pieno ir mėsos prievolė turi statyti tvarkin-

UŽSIENIO ŽINIOS

AMSTERDAMAS. (N. L.) Kaip anglų informacijų biuras pranešą, Argentinoje įvyko vyriausybės krizė: atsistatydino teisingumo, žemės ūkio ir vidaus reikalų ministerial, taip pat ir ministerinė tarybos pirmininkas.

HELSINKIS. (N. L.) Suomių spauda komentuoda sovietų tvirtinimą dėl Katyno, pazal kurį vokiečių karininkėmė tyčia nužudėjo lenkų karininkus. Suomėjė, rašo laikraštis, nesileidžiama tokiu būdu apgaudinėti.

ROMA. (N. L.) Suimta visa eilė buvusiųjų Italų kariuomenės generolų ir admirolų, kurie kaltinami, kad savo laikysena po Badoglio paskelbtų karo paliaubų priėsėdo prie Italų kariuomenės ir karo laivyno išdavimo. Suimtųjų tarpe yra 6 generolai ir trys admirolai.

STOCKHOLMAS. (N. L.) Reuterio žiniomis iš pietų Italijos, antifašistinis kongresas, kuris penktadienį įvykė Bario miėstė, pasiuntė sveikinimo telegramą Stalinui.

BUENOS AIRES. (N. L.) Paskelbtu dekretu Argentinos vyriausybė nutraukė radijo telefono ir radijo telegrafo ryšius su ašies valstybėmis.

STOCKHOLMAS. (N. L.) Tasso žiniomis, penktadienį prėdėjo posėdžiauti Sovietų Sąjungos aukšėsioji taryba. Vykstą atskiri abiejų tarybos rūmų posėdžiai. Sausio 20 dieną poniėt Kremliuje prasidėjo vėstuės deėimtasis Sovietų Sąjungos taryba posėdis. Jame buvo nagrinėjamas ir patvirtintas 1944 metų Sovietų Sąjungos biudžėto projektą, o taip pat patvirtinti valstybinius 1943 m. ir 1944 m. biudžėtų projektai. Po to posėdžiai pateikti pasiūlymai pervarkytų visasąjungiškus respublikų komisariatus. Tokiu posėdžio darbo tvarkėjė kalbėjo ir pirmoji vyriausėsė pirėsės Sovietų Sąjungos tarybos pavaduotėjo Klausimas.

ROMA. (N.L. Dučė priėmė marėsala Graziani, įvyko ėkšlimėrsės kariuomenės vadovybės priėsaikė

DORNAS. (NL). „Basler Nachrichten" Londone korespondentas dėdėsnėrvėsinėsu — apsudėno Ėsėnsėjai rašo: „Tikimasi paėtėmėti ėsėnsėja tuo pat keliu, kaip Argentina. Bėt negalima aėkiai ėsvėigti, bėt jau šėtima spėti, jog abėjų tautų sėlvėjėu ėsėdamasi su tam tikra sistėma".

AMSTERDAMAS. (NL). Junėtinės Valstybės ir Anglija atsisakė pripažinti naują Bulgėrijos vyriausybė.

ŽENEVA. (NL). Jungtinėsė Valstybės sėlvėjė ėsėnsėjai ir Ėsėnsėjai planėvimo komisija kuri tėrė pėrėdėjė prie to, kad kraštas būtų pasėrūpėsės persitvarkyti taikos pasėrinkėmės.

TIGO. (NL). Jungtinių Valstybių kongrėsė buvo pasėlėytas, kad žydams turi būti leista laisvai įvažiuoti į Palestina. Nuo seno Amerikos kongrėsė buvo buvė taka, kad Palėstėna turėnti virsti žydų valstybė. Kongresė vadai pažymėjo, kad gėsė daug padėda karė.

AMSTERDAMAS. (NL). Anglų Darbo Partijos pirmininkė ėsėnsėja moterė, parlamėntė narys Ellen Wilkinson.

ŽENEVA. (NL). Reuterio pasėlėė ofėsėjai pasėrėšėjė, kė Maskvėė, kė sėvėtės ėsėnsėjė amerėkėės pasėsiūlymo tarpininkauti lėnkų ėinėė klausėmė. Kitoje Reuterio žinėjė šiam atsėtėmui motėjė pėsėėlėė ėsėnsėja sovietų vyriausybė laėčėnė, jog santykėjė tarp sovietų ir lėnkų dar nepasėkė tokio laėko, kuriame būtų naudingas JAV tarpininkavimas.

ROMA. (NL). Popiežius Pijus XII-asis taėė evakuojamas iš Albano gyventojus pritėsėsė to vasario 1 d. popiežėus Castel Gandolfo. Tokėėtėė evakuotų Albano gyventojų prėsigėlėė Popiežėaus pėlėjė.

ATENAI. (N. L.) Tėrės jauni yyrai nuėjė grėėkų darbo tėrėsėė kėlivas.

Ėsėnsėja Pasėėnėjė mėtų gėrėka, padėnėję Kaune gėėsėė, kėė dėėnėsėė dėl perkėrėnės kresnėės arba nėvėlomų kamėnų.

— Reėto Daėno Tėsėrybos žėtėvėsi yyrai Kalėdų ėvėnė ir prėrė Sėvėtarpinėė Pėgalbėė nusėėdė 1.025 RM, prėsėdami sėėvų taėtos žėėtėėjės mėėsėė ir ėėėėė ėėėėė ėėėėė

Nr. 5 (121) Ut[illegible] 1941 m. vasario 5 d. 6

TIESA

PRENUMERATA metams — 6 RM, pusei metų — 3 RM, 3 mėn. — 1 50 RM.
Išsirašoma maištiausiai metų ketviriui, prisilaikant kalendorinės tvarkos, pav: I — III mėn., IV — VI ir t. t.

MŪSŲ GYVENIMAS

MENINĖS KŪČIOS FRONTE

Mūsų fronto vyrai rūpestingai ruošėsi gražiai sutikti Kalėdas. Iš toli esančių miškų parsivežė eglaičių, kurias pastatė kiekviename bunkeryje ir kiekvienoje kolchozo lūšnelėje. Po eglutėmis sudėjo visas iš Tėvynės gautas dovanėles, sveikinimus.

Mūsų dainininkas, esantis direktiame S. kolchoze, vienoje britakytoje lūšnelėje susirinko Kūčių vakarienės. Didžiąją vakarienę pradėjome kalėdinėmis giesmėmis, poezijos kūrinių skaitymu, bataliono vado ir kapelono kalbomis.

Baigus Kūčiomis skirtą meninę dalį, pradėjom taip vadinamą, linksmąją dalį, kur skambėjo pakaitomis lietuvių ir vokiečių liaudies dainos, linksmos kalbos, juokas; valšinomės, kol mus aplankė geraisis Kalėdų Senelis su fronto ir Tėvynės dovanomis.

Kūčių vakarienės metu, bataliono vadui pasiūlius, Lietuvos Savitarpinei Pagalbai surinkta aukų 800 RM.

Mūsų statybos batalionų aplankė kapelionas

Sausio 16 d. į mūsų statybos batalionų atvyko senai laukta karo kapelionas kun. N. Susipažinęs ir pašnekėjęs su mūsiškiais vyrais ir pasidalijęs kelionės įspūdžiais, vietinėje cerkvėje atlaikė pamaldas, į kurias atsilankė bataliono vadovybė ir laisvi nuo tarnybos kareiviai.

Nuoširdžiai ir pakilusia dvasia mūsų vyrai giedojo ir meldėsi.

Mūšių metu kapelionas pasakė trumpą pamokslą, apibūdinęs aukos prasmę ir palinkėdamas mums visiems grįžti atgal į laisvą Tėvynę. Vėliau daug bataliono vyrų priėjo išpažinties ir priėmė Šv. Komuniją.

Pamaldos paliko mūsų vyrams ir susirinkusiems vietiniams gyventojams gilų įspūdį, ypač pamaldų pabaigoje sugiedotas Tautos Himnas.

Sausio 16 d. popiet batalione buvo kino seansas. Kur buvo parodyta gera filma su E. Janings.

Kariai yra pateikinti, gavę progos pajvairinti savo kietą Rytų gyvenimą ir nori tokių pramogų dažniau turėti. **Psk. V. Gulmanas**

EGLUTĖ KARIŲ VAIKŲCIAMS KAUNE

Vyr. Karių Globos Komitetas sausio 23 d. surengė gyvenantiems Kaune karių vaikučiams eglutę. Pilnas „Jaunimo Teatras" pristirinko maišų, lydimų mamyčių. Eglutės programą atlko Kauno miesto septintoji pradžios mokykla ir mokyt. Vlado Mockaus vedamas kanklininkų orkestrėlis. Nors ir labai įdomi buvo meninė dalis, bet, žinoma, negalėjo lygintis, mažųjų nuomone, su Kalėdų Senelio, kuris vieš savo karališkoj didybėj pasirodė scenoj ir gausiai apdovanojo kiekvieną eglutės dalyvį. Senelio dovanų dėžutėj buvo įdėta saldainių, sausainių, kojinaičių, nosinių ir kitų dalykėlių. Visi mažieji su Kalėdų Senelių susiduko savo narsiesiems tėveliams daug karų valio ir palinkėjo greičiau grįžti nugalėtojais į laisvą Lietuvą.

Vė.

Karių pamaldos už buv. Prezidentą

Sausio 28 d. 10 val. Šv. Jurgio bažnyčioje, Vilniuje, įvyko gedulingos Vilniaus lietuvių įgulos karių pamaldos už žuvusio Lietuvos Prezidento A. Smetonos vėlę.

Bažnyčioje katafalkas buvo apdengtas lietuviškos vėliava, apstatytas gyvomis gėlėmis ir prie jo stovėjo gražbe sargyba. Pamaldose dalyvavo laisvi nuo tarnybos kariai. Pamaldų metu grieže Vilniaus lietuvių įgulos orkestras, vyr. kapelm. Obalevičiaus vedamas. Laikęs gedulingas pamaldas įgulos kapelionas kun. Panavas pasakė gražų ir įspūdingą pamokslą, apibūdindamas velionies jaunystę ir mokslų metus, jo kovos pilną gyvenimą ir jo kūrybos darbus Nepriklausomoje Lietuvoje.

Baigiant orkestras sugriežė maldą „Marija, Marija" ir Lietuvos Himną, kurį drauge su orkestru giedojo kariai ir pamaldose dalyvavę karių artimieji.

Eil. R. Saulius

GAVOME NEMAŽA DOVANŲ

Mūsų batalionui skirtosios kalėdinės dovanos iš Tėvynės pasiekė tik po Švenčių. Jas vadovybė paskirstė skiriaizdoje esantiems bataliono kariams lietuviams ir vokiečiams. O kiek daug džiaugsmo jos mums suteikė. Tuojau dėkojom siuntėjams pačiais gražiausiais žodžiais, atviromis širdimis. Mes ragėjom tai, ko mums trūksta kojinės, pirštinių, šalikų, nosinių, tautinių skydelių, žaidimų, kalendorėlių, laisnių, dežrų, odekolono, mulio ir t. Kiekviename pakietėlyje buvo įdėta po nuoširdų aukotojo laiškėlį.

A. U

Sužeistojo pietis — Alg. Šaulio nuotr.

Kaip adresuoti į Rytus

Karys P. Jaras iš Rytų rašo mūsų redakcijai laišką, prašydamas nurodyti tautiečiams kaip reikia adresuoti laiškus ir siuntinius į Rytus. Jis pabrėžia, kad vardų ir pavardžių nereikia rašyti naudininko linksniu — „kam", bet vardininko — „kas".

Lauko pašto bei nelietuviškų dalinių štabų tarnautojai, nesupratdami lietuviškai ir nepažindami mūsų kalbos, radę naudininko linksniu užrašytas pavardes ir vardus nesusivokia ir palaiko visai kita pavardę. Tokie laiškai bei siuntiniai ilgokai kur nors praguli, kol pagaliau išaiškinamas adresatas. Nemokančiam lietuviškai aiškiu tik tada, kai lietuviškoji pavardė ir vardas užrašytas vardininku, vadinas, taip, kaip užrašyta dokumentuose ir dalinių sąrašuose.

Pagaliau karys P. Jaras pasteb: „Gerai, kad tarnautojas kantrus — jis 8—10 dienų aiškina adresatą, bet jeigu pritrūksta kantrybės — kas tuomet? Patys pagalvokite" Tuomet, žinoma, laiškas bei siuntinys gali būti gražintas atgal, o jeigu antroj voko pusėje nėra pažymėtas siuntėjo tikslus adresas — net šunt.

I Rytus geriausia adresuoti taip:
Feldpost
Soldat Jonas Bumbullis

Feldpost Nr. (čia pažymėti lauko pašto numerį. Jeigu prie nr. yra dar raidė, tai jos neusigrėši su numeriais — turi įkėti nedėdėlis tarpelis tarp jos ir nr.)

Be to, jeigu dar yra koks nors įrašas adrese, tai ji paraėyti vėl į naujos eilutės. Reikia griežtai laikytis eilučių tvarkos ir viską nesujaukti į krūvą, nes tai apsunkina lauko pašto tarnautoją daroą, kurio jis turi nemaža. Juk į fronta siunčiama labai daug korespondencijos. Jeigu karys yra ne eilinis, tai vietoj „Soldat" įrašyti vokiškai jo aukštesnį laipsnį. Laipsnį galima rašyti ir toj pat eilutėj, kur vardas ir pavardė, ir kitoj — aukščiau vardo ir pavardės (jeigu jį būna ilgas).

Antroj voko pusėj būtina parašyti ir savo (siuntėjo) adresą, kad laiškas, neradęs adresato, galėtų grįžti atgal. Prieš savo adresą parašyti žodį Absender, vadinas, siuntėjas, o pabaigoj Litauen (Lietuva), nes toli kur nors pašto tarnautojas nelietuvis gali nežinoti mūsų miestų, o ypač miestelių. Nuodugniai įsižymėti ne vien tik pašto ir kaimą, bet ir apskritį.

Ir kariai, rašydami savo adresus, turėtų duoti tiksliai užrašytus, kad neklystų namiškiai bei kt.

Karių kalbinės pastabos

Vienas mūsų karys iš Rytų priminta mūsų spaudai ir visuomenei, kad jį užmiršo lietuvišką žodį „Lauko paštas", kurį jau turime nuo pat Nepriklausomybės karų, ir jo vietoje vartoja sveiman žodį.

Gyvoje kalboje ir spaudoje vartokime lietuvišką žodį „Lauko paštas", o tik adresuodami laiškus bei siuntinius rašykime „Feldpost", nes lauko pašto tarnautojai nelietuviai nesupras lietuviškojo žodžio. Taigi, kur turime reikalų su lietuviais — vartokime lietuviškus žodžius, o ne su lietuviais — jų kalna ir terminais.

Kitas karys pastebi, kad dažnai mūsiškiai vartoja užtikimas nevykęs žodis „krito karys kovoje". Mūsų liaudis žodį „krito" vartoja tik kalbėdami apie gyvulį, o ne žmogų. Toks žodis kaikuip nemaloniai skamba, ly negerbimas kario, žuvusio "kovoje, lyg jo paniekinimas. Vietoj krito geriau vartoti žuvo, jeigu geresnio nerasiumėm. Prieš žodį krito ir anksčiau buvo išsitarta, net ir iš žilų garbingų dvasininkų, bet, pasirodo, jis vis dar neišnyko iš mūsų tarpo. Tai yra iš svetimų kalbų vertimų įtaka.

Redakcijos atsakymai

Gr. Br. Vrublevičiui. „Apie šių laikų „sąžiningumą" dėti negalėme. Paraėšte be jokių faktų. Prašome ir toliau rašinėti iš savo dailaio gyvenimo.

Juozapui. Žuvusio Ad. Radžiaus nuotraukos negalėjome įdėti, nes ji bloga ir silpna. Geiti laikraštyje.

Psk. J. Mockevičiui. Tamsios rašinį apie kautynes, kuriose žuvo itn. J. Sliarpas, gavome ir įdėsime „Kario" Nr. 7.

Vaidilai. Eilėraštis silpnas, netiks. Nėra jokios poezijos.

F. Petruleviičiui. Rašytj, lavinti niekas negali drausti, tačiau kocėl būtinai pradėti eilėraščiais? Juk yra ne lengviausia, bet sunkiausia kūrybos forma. Atsiųstas eilėraštis silpnas, netiks.

B. Kasanaviičiui Eilėraštis silpnokas, jaunuoliškas. Spaudai netiks. Atrodo, eiliuoti galite. Lavinkites toliau.

Vl. Skukauskui. Rokiškis. Tamstos laiškas redakcijos nepasiekė — gavome tik voką. Raiykite antrą kartą.

Vrš. Mikailai. Pieliniai netiks. Iš rašalu pieštų pieliniių cinkografijai sunku pagaminti kliišę, o be to, ir piešimo technika silpnoka.

KLAIDOS ATITAISYMAS

„Kario" Nr. 4, Mūsų gyvenimo skyreiyje, žinutėje „Ginklo draugų palydini", praleista itn. Kazio Zaleskio žuvimo data. Jis sužeistas sausio 13 d. ir mirė sausio 14 d.

PADĖKA

Lietuvių Rysių Karininkui prie Policijos Vado Leitnantui

Mano bataliono vardu dėkoju Jums už knygas, vėliavas ir tautinius skydelius, kuriuos Jūs mums Kalėdų Senelių proga atsiuntėte. Tuo Jūs pradžiugindote mano karėlius ir palyalrinote Kalėdų ir Naujųjų Metų Šventes. Nuoširdžiu padėkos jausmu prisimename visus tuos Tėvynėje, kurie tai mums pasukojo. Mes įsipareigojame ir toliau geležiniu pasiryžimu kovoti, iki bus pasiekta galutinė pergalė. Tai ir bus geriausia padėka, kurią mes galime duoti Tėvynei.

Batalione vadas Fischer

Mes šypsomės...

APYSAKA

Batalono laikraštėlis paskelbė apysakų konkursą. Apysaka turi būti ne ilgesnė, kaip 200 žodžiu.

Eil. Knyva nusiunė konkursui apysakaitę.

„Mūsų dalinys stovi tankiame miške. Dešinėje pusėje tęsiasi didelės pelkės. Tai yra dešimts žodžiu. Kitus 190 paaiškė prandinis kelmas, kai jis iš tų pelkių po patralsivimo buvo ištrauktas. Juos papasakoti galėtų tik jis pats. Pasikalbėkite su juo".

GERAS DRAUGAS

Per apžiūrėjimą generolas klausia vieną kareivį, iš kiek dalių susidedąs šautuvas. Tas sumūšes tyli.

Tada generolas sako:

— Draugui, jūs neprivalot išsigąsti, jei aš klausiu. Sakysime, kad va, ištai, jūsų draugas, turis šalia stovi, klaustų iš kiek dalių susideda jūsų šautuvas

— Aš jam atsakyčiau: tu kvailas padare, kodėl tau turi rūpėt mano šautuvas.

ILGAI IEŠKOTAS TĖVAS

Senas generolas nori pasirodyt kareiviams draugiškas. Jis klausia vieną: „Kąip tau einasi, mano sūnau?" Sis puola jam ant kaklo ir šaukia:

— Ach, tai jūs esat mano tėvas! Mano motina jau 20 metų jūsų ieško.

***

Tets Julė labai džiaugsmingai sutiko šešeriių metų Vytuką. Kadą jis išdidžiai lėtieės jai savo rankę, ji šiek tiek nusivylusi paklausė jo:

— Vytuk, ar nenori manęs pabučiuoti?

— Ar jūs visų vyrų to klausiate, tets, — pasipiktinęs atsakė vaikas.

Techniškiems tarnautojams reikia gauti leidimą

ON. KAUNAS. Pagal 1943 m. gruodžio 13 d. generalinio komisaro Kaune skelbimą (paskelbtas 1943 m. gruodžio 15 d. „Kauener Zeitung") viešosios tarnybos ir ūkio administracijos vyriausinė paskirstymą darbininkų pagal 1943 m. lapkričio 5 d. darbininkų atlygnimo tarifus iki 1944 m. sausio 15 d. dviem egzemplioriais turėjo pateikti generalinio komisariato Kaune Hauptabteilung III leidimui gauti. Kaip iš generalinio komisariato pranešama, dėlės įmonių skaičius iki šiol dar šios prievolės neatlko. Šios įmonės, jeigu jos nedėsiant neiteiks paskirstymo sąrašų, pagal 1943 m. birželio 10 d. Reicho Komisaro Rytų kraštui potvarkį dėl generalinių ir apygardų komisarų administracinės teisės bausti darbo teisės srityje bus baudžiamos administracinėmis bausmėmis.

Ryšium su tuo nurodoma, kad taip pat reikia gauti generalinio komisariato Kaune leidimą nustatyti techniką tarnautojų ir meisterių algoms. Leidimų nereikia tik geležies, metalo ir elektrotechnikos verslo, tekstilės verslo ir chemijos verslo techniškiems darbininkams meisteriams, kuriems taikomas 1943 m. lapkričio 5 d. tarnautojų tarifas, nes atitinkami jų atlygnimo tarifai jau nustatyti.

ON. RYGA. Ypatingasis Teismas už skerdimą be leidimo vieną ūkininką ir jo motiną nubaudė kalėti. Ūkininkas nubausta penkeriais metais sunkiųjų darbų kalėjimo, o jo motina trim metais kalėjimo.

ON. JEKABPILIS. Praėjusiais metais Jekabpilio muziejus žymėjo išplėtė savo darbą. Jame buvo įrengtas papildomas skyrius.